

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERTATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf.,
Nux, Augenthaler & Emeric Los-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
peik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Elzein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erszöbet-közt).
PREȚUL INSERTIUNILOR: o se-
rie garnonă pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tariful
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 51.)

„GAZETA” iese în de-care zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 276. — Anul LXVIII.

Brașov, Vineri 16 (29) Decembrie.

1905.

Deputații activiști și programul nostru național.

Brașov, 28 Decembrie n.

La cele două scrisori, ce ni le-a
adresat d-l Dr. Teodor Mihali, la in-
tețitele noastre interpelări în cauza na-
țională, am răspuns în parte când cu
publicarea lor, în parte ne-am reser-
vat a răspunde mai pe larg cu altă
ocasiune.

Venim acum a ne împlini promi-
siunea și a ne lămurii cu d-l Mihali
și cu condeputații săi români din clu-
bul, al căruia președinte este, asupra
importantei întrebării, dacă proiectul
lor de adresă prezentat camerei la 5
Maiu a. c. cuprinde ori nu o vătē-
mare și călcare a programului nostru
național dela 1881?

După toate câte le-am scris de
astă primăvară încôce privitor la pur-
tarea deputaților activiști, trebuie să
fie pe deplin lămurii toți câți au ce-
tit diarul nostru, și deci ar trebui să
fim dispensați de a mai adauge un cu-
vânt. Dér domnii Mihali și soții vin
acum și vreau să-și acopere marea
lor greșală și să se desvinovățescă
sustîind, că negru e alb. Din cauza
acesta ne vedem nevoiți a dovedi
aici, că se fac numai de ris, când
umblă să scape de răspundere cu
astfel de apucături, ce nu sunt per-
mise nici unui avocat șiret, care e
dator să-și apere clientul după cum
pôte mai bine.

In cuvintele „resping cu indig-
nare” și „nu e adevărat”, folosite de
T. Mihali în răspunsul ce ni-l'a dat
privitor la modul cum au păzit și
respectat ei programul partidului no-
stru național, se tradăză avocatul.
Dér, cum am đis, Mihali are nenoroci-
rea de a respinge și tăgădui ceva ce
nu se mai pôte face nici decum ne-
făcut, ci este tocmai contrarul dela
ceea ce sustîne el.

In scrisoarea sa dintăi T. Mihali
a đis, că tot ceea ce „Gazeta”
a scris despre dēnsul și soții săi de-
putați, sunt „lucruri de puțină în-
semnătate”. Va să đică nici n'au me-
ritat ostentă de a mai scrie, nici
cernela de tipar. In scrisoarea a doua
s'a mai resgăndit d-l Mihali și n'a
mai sustînut, că sunt lucruri de pu-
țină însemnătate cele aduse înainte
de diarul nostru. Dér ca el și cu soții
săi să scape de răspundere cu o trā-
sătură de condei, are îndrăsnela să
scrie următoarele:

»Resping cu indignare învinuirea, că
adresa înaintată în casa țării, n'ar fi cu-
prins în sine adevăratele pretențiuni ale
nēmului românesc, ce se pot cuprinde
într-o adresă.»

»Nu e adevărat, că prin această am fi
renunțat (noi deputații) la programul par-
tidului național român, precum nici par-
tidele maghiare n'au renunțat la progra-
mele lor prin aceea, că nu le-au desfă-
șurat în detaliu în adresa prezentată de ele.»

Mihali și soții fac, cum se vede,
deosebire între aceea ce se pôte și
ceea ce nu se pôte cuprinde într-o
adresă.

Adresele către corônă se fac de
cătră corpurile reprezentative în sta-
tele constituționale, de obicei spre
a răspunde la mesagele Suveranilor.
Rareori se întēplă ca parlamentele
să hotărască și să trimită corōnei o
adresă, fără să fi premers un discurs
al tronului.

Casul din urmă s'a petrecut după
deschiderea dietei celei nouē în Fe-
bruarie a. c. Coaliția, care dobândise
majoritatea în cameră, a hotărît să
îndrepteze o adresă către tron, în
care să-și desfășure dorințele și pos-
tulatele sale, fără considerare la aceea
că dieta nu fusese deschisă printr'un
discurs al tronului, ci numai printr'un
scurt rescript regesc. Partidul Tisza,
care rămăsese în minoritate, n'a apro-
bat pasul majorității, care voia să
facă presiune asupra monarhului, și
deci acest partid n'a făcut o contra-
adresă, ci s'a mulțumit cu o declara-
țiune a șefului său. Așa au făcut
și Croații, mărginindu-se la o decla-
rațiune din parte-le. Românii din clu-
bul celor đece „naționaliști nemaghiari”
au cređut să o facă mai cu fērfoiu și
au decis să așternă camerei un pro-
iect de adresă deosebit al clubului.
Puteau și ei să-și achite datoria des-
tul de cinstit printr'o declarație sar-
bătorescă. Nimem nu i-a silit să pre-
senteze un proiect de adresă. Dacă
deci ei au ales totuși calea adresei,
spre a-și spune pāsurile, acesta nu
putea avea alt înțeles din punctul de
vedere național, decât că voiau să
dea putere cu atât mai mare dorin-
țelor și postulatelor cuprinse în acea
adresă.

O adresă, ce se îndreptă către
capul statului, firesce că nu pôte să
fie compusă ca un articol înfocat de
diar, ci cu cuvinte alese și bine cum-
panite și cu moderațiune are să
aducă la cunoștința tronului dorințele
și postulatele celor cari vorbesc prin
ea. Scopul cel mai apropiat și firesc
al unui proiect de adresă este, ca cei
ce-l prezintă să isbutescă a-l face să
fie primit de majoritate, dér scopul
lui pôte fi, pentru grupuri și partide
mai mici, și numai de a demonstra
față cu majoritatea, arătând printr'un
proiect de adresă separat deosebirile
mari de vederi și de nisințe, ce le
desparte una de alta.

In situațiunea din urmă s'aflau
deputații români. Ei trebuiau să scie,
că ori-cum ar fi fost redactat proiec-
tul lor, nu va fi primit, și că adresa
lor nu putea ave alt scop, decât a de-
monstra. Și pentru cine și contra cui
era să demonstreze ei, decât nu pen-
tru drepturile neprescriptibile ale po-
porului român și contra asupritorilor
lui și a sistemului lor de legi și de
guvernare?

Ce au făcut însă d-nii Mihali și
soții? Prin cuprinsul proiectului de
adresă ei au demonstrat, spre spaima
și consternarea tuturor naționaliștilor
adevărați, nu contra, ci pentru le-
gile asupritore de la 1848 și 1867/8
și pentru ideea de stat național uni-
tar maghiar, đicēnd în adresă din cu-
vânt în cuvânt:

»Convingerea noastră intimă este, că
bôla gravă latentă a constituțiunei noastre,
numai așa se va putē remedia, decât în
spiritul nefalsificat al legilor fundamentale
de la 1848 și 1867/68 și în totă întinderea
vieții constituționale, fără considerațiune
la interese de clasă și de rasă, și cu res-
pectarea intereselor totalității națiunei și
ale statului ungar alcătuit și sustînut de
această totalitate, se va căștiga valôre ab-
solută și generală principiului fundamen-
tal, după care toți cetățenii Ungariei, fără
considerare la naționalitate, sunt membrii
egal îndreptățiți ai națiunei ungare poli-
tice, unitare și indivisibile.»

Și apoi Mihali tot mai sustîne,
că adresa înaintată în „casa țării” de
dēnsul și de soții săi cuprinde ade-
văratele pretențiuni ale neamului ro-
mân și că prin această adresă ei n'au
călcat programul partidului național
român!

Am vrea să ne spună d-l Mihali
și soții în contra căror stări de lu-
cru a luptat partidul național ro-
mân de aprôpe 60 de ani încôce,
dăcă nu în contra tendințelor cutro-
pitore ale legilor din 1848 și 1867/8
și ale alcătuirilor viitorului stat na-
țional maghiar? Ei sciu bine, că este
cu neputință, pe cât timp Maghiarii
vor ave cuvēntul decizător și vor
stăpâni în Ungaria, ca acele legi și
alcătui se potă fi executate în spi-
ritul nefalsificat al legilor fundamentale.

Dér și în cazul acesta, ele sunt
și rămân un pericol pentru existența
națională a Românilor și a celorlalte
naționalități. Mai mult, legea de na-
ționalitate dele 1868, chiar executân-
du-se cum s'ar putē executa conform
intențiunilor legiuitorilor de atunci,
este și rămâne o mare primejdie pen-
tru limba și naționalitatea poporului
nostru. De aceea partidul național
a combătut-o și a luptat pentru schim-
barea ei dela 1868 neconținut în dieta
și afară de dietă. Êr în programul
său pretinde temeinic a ei revisuire,
ca să fie garantat dreptul de limbă
al poporului român și recunoscută na-
ționalitatea lui.

Proiectul de adresă al d-lui Mi-
hali și soții nici că face amintire de
tôte aceste și în genere e redactat
într'un spirit, încât ar putē să trecă
ori și când și de un proiect de adresă
al unui partid maghiar moderat, când
ar exista un asemenea partid.

De ce să mai și existe însă un
astfel de partid, când activiștii ro-
mâni din dietă îi fac treburile așa
de bine?

Mai đice d-l Mihali cu o simpli-
citate său naivitate, ce nu-i stă bine
unui deputat și president de club, că
nici partidele maghiare din coaliție
n'au desfășurat programele lor în de-
taliu în adresa prezentată de ele.

Dér cine a cerut dela d-nii Mi-
hali și soții să însire toate punctele
programului nostru național în adresă?
Și decât nu le-au înșirat, atunci tre-
buia să vorbescă din adresă cel pu-
țin spiritul lor și să nu se cuprindă
în ea nimic, care să tăgăduiască și să
calce în picior acele puncte.

Ce să đicem despre aprigii
luptători ai partidului național român

din clubul naționalist dietal, când
ei, de bine ce au voit să păstreze în
vigôre programul, au nitat cu totul
că acesta reclamá drepturi autonome
pentru Transilvania, êr în adresa lor
vorbesc ca nisce năimiți ai sistemului
maghiarisător numai de „părțile arde-
lene ale Ungariei.”

Vorba Românului: Ajunge o mă-
ciucă la un car de ôle. De ce să ne
mai căznim degiabi spre a dovedi,
cât de mult au uitat deputații noș-
tri activiști de națiunea română și de
postulatele ei în adresa lor, când i-am
auđit vorbind în dietă ca pe nisce
streini de nēmul nostru: „că decât ni-se
cere neapărat, trebuie să 'nvățăm un-
guresce” că „și noi vrem să fim cu
sentimente unguresci” și că „trebuie
să punem stavilă simțului nostru de
iubire de neam”, ca să putem trăi în
pace cu maghiarisatorii noștri.

Când am vedut, că deputații din
cestiune se supără și protesteză, că
n'ar fi cu trup și suflet ai partidului
național român, ne-am đis: ei își ved
greșela și și-o vor îndrepta. Acesta
însē, cu durere o spunem, nu s'a în-
tēplat.

Din contră Mihali vorbind în nu-
mele tuturor și apărându-se față cu
cei ce le-ar scris diarul nostru, merge
până a voi să ne facă pe noi proști,
hăbăuci și rēutăcioși, sustînēnd, că ei
n'au scris și n'au đis nimic ce n'ar
fi păstrat în cutele inimii neamului
românesc.

Ne pare rău de atâta îngâmfare
ôrbă, de atâta fățarnicie de neînțeles
și de atâta rătăcire, câtă se cuprinde
în scrisorile d-lui Mihali. De aceea
noi cei, despre cari Mihali, în mânia
sa neputincioasă, afirmă, că am pre-
dica „teorii confuze de sub Tēmpa”,
ținem tare să scim cu o đî mai cu-
rēnd, decât în adevēr el în a doua
scrisoară a sa a tălmăcit părerile tu-
tutor deputaților români din club, și
dăcă toți deputații sunt de părere,
că ai lor n'au făcut nici un greș și
că noi, cari i-am critica fără nici un
temei, am fi datori să-i rugăm de
ertare pentru ce am făcut.

Acēsta e de lipsă, pentru-ca să
se scie cum stăm ađi și cum vom
sta și în viitor cu deputații activiști.
Căci pot scrie și pot vorbi ori cât de
partidul național și de programul lui,
pot să ne asigure ori cât prin a-
dunări și prin apeluri, că ei nu-
mai pe basa acestui program își
vor desfășura activitatea, căci nu
se va găsi om cuminte și cu pri-
cepere dintre aderenții sinceri ai
partidului național român, cari să
le credă, și decât ei se încred
așa de mult în părerea poporului de
rēnd nesciutor și neorientat, care îi
aclamă ađi fiind-că îi se spune că
sunt coscogeamite deputați naționali
în dieta țării, să nu uite că sunt încă
numai la început și că ca mîne ace-
lași popor îi va întreba, ce trebă
au făcut pentru ușurarea sorții sale!

Revista politică.

Braşov, 28 Decembrie n.

Serbătorile Crăciunului apusean n'au adus nimic nou în *situaţiunea politică internă*. Totul s'a mărginit de-ocamdată la unele declaraţiuni ce le-au făcut asupra situaţiunei câştiva din bărbaţii politici maghiari, cu pretenţie de a învăţa şuruburile politice ungureşti. Fostul ministru *Wekerle* a publicat într-o mare gazetă vienesă un articol, în care acum în ora a două-spre-decea apellază la sentimentele de pace ale Austriacilor, dicând, că luptele de aşi nu strică numai Maghiarilor, ci şi Austriacilor pe teren economic. Mult mai importantă este declaraţia fostului ministru *Lukacs*, de care se lăgă acum mari speranţe că-i va succeda a găsi calea unei împăciuri între Corónă şi coaliţiune. Interviewat de redactorul unei foi, el a şis, că cea mai mare greutate a problemei unei descurcături este, că cei cari au să cêră ceva trebuie mai întâi să se înţeleagă între sine şi să stabilească marginea până la care cred şi ei, că li-s'ar pute împlini dorinţele. De sigur, că *Lukacs* înţelega aci pe cei din coaliţie, după-ce şciut este, că de la memorabila audienţă din 23 Septemvrie, când monarhul li-a spus şefilor coaliţiei, care este voinţa sa în afacerea conflictului cu Maghiarii, nu s'a făcut nici o schimbare în punctul de vedere al curţii, nici vre-un pas pentru o înţelegere cu coaliţia. *Lukacs* a mai declarat, că la toţi factorii chemaţi a aflat o serioasă şi sinceră înclinare spre pace şi că din parte-i va urma cu intervenţia sa pentru împăcare, cât timp va fi cea mai mică schinteia de speranţă, că ostenelele lui vor fi încoronate cu succes.

După o scire mai nouă fostul ministru de finanţe *Lukacs* a şi făcut ieri o vizită lui *Francisc Kossuth* cu Cei-ce doresc a avé acest calendar care a convorbit timp mai îndelungat. Ei au discutat asupra tuturor modalităţilor pe basa cărora s'ar pute încheia pacea. Se dice, că *Lukacs* ar vré să indemne pe *Andrassy*, *Szell* şi *Wekerle*, ca vr'unul din aceştia să ia asupra-şi sarcina de ministru preşedinte.

Vedem aşa dér, că se pun toate stăruinţele, ca până la 1 Martie anul viitor, când se va redeschide dieta, să se înşghebeze un nou guvern din sînul coaliţiunei garnisit cu bărbaţi politici, cari stau aproape sêu chiar fac parte din coaliţiune.

Intr'aceea se svonesce, că încurând va urma *suspendarea* din par-

tea guvernului a *acelor funcţionari din administraţia comitatensă, cari nu vor să se supună ordinelor guvernului*. Să se dea astfel un exemplu celorlalţi. Suspendările se vor începe cu funcţionarii comitatului *Pesta*. Funcţionarii mai bătrâni ai comitatului acestuia au decis, ca înainte de a-le veni rindul la suspendare, să-şi cêră pensionarea. Până acum trei din aceştia şi-au înaintat petiţiile de pensionare.

Mai amintim aici, că ministrul de finanţe a dat un ordin către toate direcţiunile financiare, în care dispune, ca toate pretensiunile, cari nu aparţin poziţiilor budgetare nevotate, să fie încassate cu cea mai mare energie. Pretensiunile aceste fac mai multe milioane. Incassarea se va începe cu ziua de 2 Ianuarie.

Un cas caracteristic s'a petrecut în *comitatul Ung*. Pentru instalarea fişpanului acestui comitat, *Bernath*, s'au pus la dispoziţia autorităţilor 100 gendarmi şi un număr mare de husari. Instalarea e fixată pe ziua de mâne, *Vineri*. Cei cu rezistenţa pasivă însă au luat toate ferestrele şi uşile salei adunării comitatului, au scos afară sobele, mesele şi scaunele. Viceşpanul comitatului a plătit pe trei luni înainte salariul funcţionarilor încă până nu s'a fost detras din partea guvernului dotaţiunea de la stat.

Fraţii noştri Români din *Bucovina* sunt de câţva timp viu agitaţi în urma manoperelor duşmănoase ale *Rutenilor*. Şi etă de ce. În sesiunea actuală a parlamentului din *Viena* deputatul galiţian *Romanciuc* a cerut ca *Bucovina să fie alipită la Galiţia*, a cărei parte de resărit să formeze un singur corp administrativ cu limba rutenă ca limba oficială. Nu e nou planul acesta al *Rutenilor*. Prin propagandă de *internasă* şi scrierilor populare şi a administraţiei, ei vor întărirea elementului lor în paguba *Românilor* şi *Polonilor*.

Aceste uneltiri i-au scos pe fraţii noştri bucovineni din răbdarea lor şi ziua de sf. *Nicolae* va însemna de aci înainte o dată memorabilă în viaţa lor. În acea zi cele două societăţi ale universitarilor români din *Cernăuţi*, cari erau desbinate până acum se adunară la oaltă, îşi dădură mâna de împăcare şi în deplină înţelegere au înaintat adrese de protestare la toate autorităţile contra uneltirilor rutenesci. În adresa-protest către guvernul *Bucovinei* tinerimea universitară română din *Cernăuţi* declară, că respinge cererea politicianilor ruteni

din *Galiţia*, ca pe una, care ameninţă existenţa poporului român din *Bucovina* şi a bisericei române gr. or, cerând de la guvernor a da ascultare acestui protest şi a influinţa, ca cererea *Rutenilor* să fie de pe acum respinsă.

Din camera română.

În şedinţa de la 26 Decembrie n. a camerei române, discutându-se pe paragrafe răspunsul la Mesagiul tronului, d-l *Nicu Filipescu* a luat cuvântul la paragraful 3, unde se anunţă cererea de credite pentru armată şi întărirea flotei pe *Dunăre* şi a şis între altele:

»D-lor! Voi vota contra acestui paragraf, şi etă de ce: Cred de datorită mea patriotică, de a spune aici, în Cameră, căteva adevăruri, cari trebuie şciute de întreaga ţeră:

Cheltuelile mari, ce am făcut pentru fortificaţiuni sunt în disproporţie cu sacrificiile, ce am făcut în urmă pentru armată.

Fortificaţiunile din jurul *Bucureştilor* n'au tunuri, şi bateriile dintre forturi sunt de asemenea lipsite de tunuri. Nu mai vorbesc de muniţia de război, care lipseşte cu totul şi care nu va pute fi făcută în 5 zile, cum o prevăd regulamentele şi legile militare, ci de abia în 30 de zile...

Linia fortificată *Focşani-Nămoloş-Galaţi* nu e perfectă, după cum credeam cu toţii, de orece ea nu e completată aşa cum se cuvenia, de o flotilă puternică pe *Dunăre*, care să ne pôtă apăra malurile fluviului. Nicî podul de peste *Dunăre* nu e apărat, şi el pôte fi distrus în orîce moment.

Armata bulgară este superioară celei române, atât infanteria, cât şi artileria. Armata bulgară dispune de 144 batalioane permanente, ér noi numai de 146. *Bulgarii* au peste 4000 subofiţeri instructori reangajaţi, pe când noi n'avem numai 1200.

D-l *Filipescu* mai constată, că două contingente din armata română n'au primit nici o instrucţie teoretică, sêu practică... Mobilisarea nu se pôte face, aşa cum ar trebui. Legea de mobilisare e defectuoasă. Artileria are urgentă necesitate de protecţie, umplute în sfêrlele conducătoare domnesc o incurie fără margini, o incapacitate şi repăsă generală. Statul major al armatei nu se dă importanţa, care ar trebui să se dea. E de părere a-se institui un post de generalissim, ca în *Franta*, sêu de comandant superior general ca în *Austria*.

În mijlocul unei tăceri mormentale generalul *Manu* cere cuvântul, ca să răspundă d-lui *Filipescu*. Etă răspunsul:

»Domnilor! D-l *Filipescu* a declarat, că nu va vota acest paragraf al Adresei, dér decât motivele invocate de d-sa ar fi juste, evident că tocmăi de aceea d-sa ar trebui să voteze acest paragraf (Aplause).

Se înţelege, că-i vine foarte uşor d-lui *Filipescu*, care n'are nici o răspundere, să fie pesimist, dér nu e mai puţin adevărat, că eu, care am răspunderea situaţiei, nu pot să fiu prea optimist în răspunsul meu.

»E adevărat, că în timpii din urmă din cauza economiilor (vii aplause), armata noastră a suferit şi suferă de ore-cari lip-

suri... dér nu mă aşteptam, ca un militar, un patriot, un conservator, un *Nicu Filipescu*, să le spună aci, în plină cameră. Ar fi putut cere o şedinţă secretă şi atunci i-aş fi răspuns cu cifre şi date!...

D-lor! E drept, că gura *Dunării* şi malurile acestui fluviu nu sunt suficient înarmate pentru a rezista unui eventual atac.

Dér prin creditul, pe care voiţi avé onôrea a-l cere onoratei camere, şi de care e vorba în acest paragraf al Adresei, vom împlini acest gol. De asemenea e adevărat, că forturile nu au toate tunurile, de cari au nevoie, că n'au materialul necesar, dér tunurile sunt comandate, ér întru cât privesc bateriile dintre forturi, le vom arma cu tunurile cari vor fi înlocuite de tunurile cu tragere repede, ce ne vor sosi în curând.

Fortificaţiunile noastre aveau o menire atuncî, când au fost făcute. Astăzi ele au altă menire, şi nu vom întârîia de a le întări, pentru-ca să-şi ajungă scopul.

D-l *Filipescu* a vorbit despre serviciul de 2 ani. Pentru acesta va fi însă nevoie să urcăm bugetul de la 42 la 50 milioane pe an... Şi termenul de 2 ani e insuficient pentru pregătirea completă a soldatului şi afară de acesta nici cu reangajaţii nu prea facem trebă multă, de ore-ce se reangajează gradatii de prin birouri, ér nu aceia de pe câmpul de instrucţie. Singurii instructori buni sunt aceia pe cari îi obţinem dintre gradatii cu 3 ani de serviciu. Dacă schimbăm organizaţia, nu avem instructori.

D-lor! Imî pare bine, că pot declara aici, că armata noastră nu e desarmată şi că la momentul oportun ea va şci să-şi facă datorită. Regret însă, că statul major general al armatei a pus la dispoziţia d-lui *Filipescu* datele acestea...

D-l *Filipescu*. Nu le am dela statul major.

General *Manu*. În tot casul toate re-criminările acestea ar fi trebuit să fie făcute d-lui *Sturdza*, care a stat 4 ani în capul departamentului războiului. Mie mi s'au adus la cunoşcinţă după 2 luni de la venirea mea la minister, atunci când d'abia voiam să cunosc starea armatei pe care o părăsisem după războiul dela 1877.

D-l *Filipescu* cere crearea unui generalissim. N'avem nevoie, căci comandant suprem al armatei este Maj. Sa Regele, care a condus-o la isbândă în războiul pentru neaternare. Il avem dér şi-l vom păstra. (Aplause îndelungate).

Revoluţia din Rusia.

Luptele de stradă din Moscva.

»Times« din *Londra* primesce scirea, că veştile, ce sosesc din Moscva sunt îngrozitoare. *Petersburgul* nu mai are aşi legătură telegrafică şi telefonică cu Moscva. Intreg oraşul se află în stăpânirea revoluţionarilor, ér trupele s'au alăturat şi ele revoluţionarilor.

După o depeşă din Moscva la 24 l. c. sêra rebelii au jefuit două mari magazine de arme. Pe *Sadovaia*, care înprejmuiesc oraşul în semicerc, revoluţionarii au ridicat baricade. Singuraticile părţi ale oraşului sunt cu totul isolate unele de altele.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

O casă.

(Fine.)

»A doua sêră am dat unui jidan dulapul... un dulap mare, frumos... o oglindă şi cêsul meu de buzunar.

I-am împăcat, cum am putut pe acei cari nu voiau să mă mai aştepte şi lucrurile ér şi-au luat cursul lor. Tôtă ziua la atelier, ér sêra şi în zilele de sêrbătoare, acasă. Ea era veselă, cum îi era firea. În timpul acesta, câte-odată şi mai cu sêmă în zilele de sêrbătoare, venia la noi un sergent-major — dér mai întâi să-ţi spun..

A trebuit să mergem odată la o nuntă. Se mărita o prietină de copilărie a *Elenei*. Acolo am cunoscut pe acest sergent-major — vorbă să fie: ne cunoscem din armată, căci fusesem în compania lui. De multe ori am dat eu ochii eu el, după-ce m'am liberat, dér atunci nu voia să mă mai cunoscă.

Stam de-oparte pe scaune — şi-l

vêd că s'apropie... »Al... — el surprins — ce mai face domnu *Predescu*? De mult, nu te-am vèdut!« — şi-mî face complimente mie şi nevestei... mî-e scîrbă să-ţi mai vorbesc.

Hei!... acesta era prietinel casei mele dér şci: prietină intim, nu glumă. Dragă *Fănică* în sus, dragă *Fănică* în jos. C'o fi, c'o păţi. Că se te scap de manevre. Se îmbia aşa.

Ea, se'nţelege, cum i-e firea, s'arată bună şi prietinosă cu el, ca ori cu ce om care-ţi intră 'n casă. Eu mă arătam, cum puteam — dér în sufletul meu nu mai eram om! Uite, omul ăsta mî-a stricat casa şi un alt trântor ca el... omu ăsta, lipsa şi nevoile. Da... şi prostia şi nemernicia mea, aşi fi bun de spânzurat!... Şi totuşi... când mă gândesc bine, bine de tot, nu şciui cui să mă bag vină, şi-mî dic atunci, că aşa mî-a fost mie scris... şi mă mângâi!

Ajunsesem încet, încet să mă înştrăinez de ea. Trăiam cu gândurile mele. Nimic nu-i mai împărtăşiam. O fire sucită am fost: totul îl frământam în mine. Nicî

odată ei nimic nu i-am spus din ceea-ce gândesc şi vréu. Nicî-odată n'am căutat s'o cunosc bine de tot.

Fără să-ţi mai spun, trebuie să şci, că nevoile apăsau acum tot mai gren asupra noastră. În casă trebuia pe una şi pe alta; ea-mî cerea, şi nu era de unde. Imî închipuiam apoi, că pe lângă trebuinţele casei, ea mai face şi risipă.

Se înţelege, când m'a vèdut tot tăcut, tot ursuz, când a vèdut, că nu mai pun nici un preţ pe ea, a început şi ea să devie mai tăcută, să trăiescă în sine însăşi. Eu nu mai aveam grija ei. N'o mai întrebam ce gândesce, ce-i trebuie. Nimic: tăceam şi eu şi ea. Ea vedea în mine un om, care a plecat pe un drum şi nu se mai pôte întorcer. Eu, érăşi vedeam în ea un om pierdut.

Intr'o Duminecă după prânz mă întorc din oraş. Sergentul-major era acolo... m'ăştepta. Mî-a eşit înainte cu un discurs întreg de vorbe gôte şi de complimente. Mî-a cădat cu greu acéstă vizită în lipsa mea... şi pôte că n'aveam tótă dreptatea... »Să mă ierţi, domnule *Sterescu*... dér am

ceva grabnic de ispăvit în oraş« — şi am eşit. Am plecat... eu nu şciui unde.

A doua-zi trebuia să am în palmă 100 de lei — prima rată de bancă. Eram aproape desnădăduit. Câte-odată imî diceam: Ce o eşi. Să-mî vină tot ce-or pute şi s'o luăm fie-care în cotro ne-o duce sôrtea. Am uitat să-ţi spun, că mă apucasem de beutură... Da, beam, beam cum se cade. Imî răsbunam nu şciui pe cine, dér mie imî părea că-mî răsbun pe ea, pe mine şi pe sôrtea mea vitregă.

Când viu acasă — târziu — eram ameţit de beutură şi de turbare.

Ea: Ce mănânci, *Fănică*?

Eu: Mănâncă tu cu...

Se uită lung la mine.

»Scôte aici 100 de lei — şi am început să bat în masă — decât ţi-a plăcut să faci nuntă; de unde-i scoţi? Acum s'a isprăvit. O să-ţi vind tótă mobila. Ţi-al uitat de datoriile tale!...«

Câte vorbe aveam, tôte i-le aruncam ei, fără nici un rost, fără nici o judecată, fără să-mî dau sêma măcar de ceea-ce spun.

Luptele se dau aproape în toate străzile. Numărul morților este recunoscut. Fărte mulți au fost răniți.

Artelaria a deschis la 24 Dec. dim. un foc violent asupra baricadelor. S'au desfășurat lupte cumplite. După datele mai nouă au fost răniți mai mulți de 500. Revoluționarii însă au reconstruit baricadele la toate punctele unde au fost derivate s'au arse.

Diurnalul „*Novoje Vremja*” descrie în modul următor luptele teribile, ce s'au dat în Moscva în zilele de 22 și 23 Decemvrie:

Planul revoluționarilor era, ca în ziua de 23 Dec. să ocupe gara liniei ferate Nicolai și prin această să ia în mână lora comunicația cu Petersburgul, apoi cu celele revoluționare se asalteze și pe primăria și banca de stat și să proclame guvernul provisor. 500 de revoluționari erau întruniți în seara de 22 Dec. în casa-Fiedler, între cari numeroși membri ai drusinei revoluționare, cari se sfătuiau. Pe la 10 ore armata a impresurat casa. Comandantul a provocat pe cei din casă, să dea armele și să se predea. Revoluționarii declarară, că nu se supun provocării. Cinci minute după terminul fixat, din casă s'au descărcat pușcături asupra trupelor, cari răspunseră cu salve. Atunci s'au aruncat din casă două bombe, una din acestea omorînd pe un locotenent și răniind grav pe un căpitan de artilerie. Soldații începură acum să bombardeze casa cu granate. O parte a revoluționarilor s'au refugiat, er restul au pus în ferestri batiste albe, în semn că se predau. Trupele pătrunseră în casă, însă deja pecoridor revoluționarilor le întâmpinară cu pușcături și numai după o nouă bombardare s'au predat la 3 ore dimineța.

În timpul cât trupele asediau casa Fiedler, o mare mulțime de resvrătiți se încercă a lua cu asalt gara Nicolai. Situația era foarte periculoasă, când în fine sosi militia, care după o crâncenă și sângeroasă luptă a împrăsciat pe asediatori.

Intr'aceea lupte mari se dădeau și în strada Tverskaja. Drusina revoluționară a pus garduri de sarmă în calea cazacilor și dragonilor și a construit baricade, de după cari se apăra. Pentru luarea baricadelor au fost trimiși dragoni, pe cari revoluționarii îi întâmpinară cu pușcături, ucidend un ofițer și răniind mai mulți dragoni; în fine li-a succed trupelor a îndepărta baricadele și a împrăscia pe revoluționari. O parte din aceștia s'au refugiat într'un pavilion, unde au încercat să se opună, trupele însă i-au isgonit și de aici. Înainte de a se îndepărta, resculații au dat foc clădirei.

Tot în acel timp, la colțul stradei Tverskaia, massa de popor a ucis un ofițer, care voia să împusce în popor. Acesta a fost semnalul, ca resculații să pusco și asupra celorlalți ofițeri, să se arunce asupra lor și să-i desarmeze. Trupa de aici a fost silită să se retragă dinaintea resculaților, cari plecară acum spre casa căpi-

tanului orașului, spărgend toate ferestrele. Artileria i-a atacat cu șrapnele, der resculații resăriau parcă din pământ, încât situația soldaților deveni critică. După un sfert de oră a succed însă militia a lua cu asalt baricadele și a curăți cu pușcături de tun și strada Sadovaia.

Măsuri preventive la Petersburg.

Din Petersburg se telegrafiază, că situația la Moscva e nespud de serioasă. Consiliul de miniștri presidat de Witte a hotărât că în cas când revoluția ar trece și la Petersburg, să se aplice măsurile cele mai draconice. Marele duce Nicolae Nicolaevici a dat deja ordin trupelor să sugrume imediat și cea mai mică mișcare revoluționară.

Scrisore din București.

(Coresp. part a „Gaz. Trans.”)

— 14 Decemvrie v.

Erî seara s'a terminat în cameră discuția asupra *Mesagiului tronului* printr'un discurs al ministrului de răboi generalul Manu. După aceea a fost alasă comisia, care să presinte în persoană M. S. Regelui acest răspuns. Suveranul a primit astăzi la ora 12 în sala tronului această comisie. Membrii comisiei au sosit la palat în trăsurile curții escortate de un escadron de gendarmi călări.

La Senat va începe astăzi discuția la Mesagiul.

— Diarele oficiose desmint scirea dată de mai mulți confrăți, că *M. Sa Regele* ar petrece timpul vacanțelor parlamentare în streinătate.

— Se afirmă, că M. S. Regele ar avé de gând, ca cu ocazia jubileului de 40 ani de domnie să cumpere grădina Ioanid din capitală și să construiască un liceu, care să poarte numele »Regele Carol«, de orece în acea parte a locului nu există nici un liceu.

— Agenția Havas din Paris publică următoarea telegramă din Constantinopol:

»România a cerut Turciei protecțiunea armatei turcesce contra atacurilor bandelor grecesce asupra consulilor și profesorilor români din Macedonia.

— Subscripția deschisă în folosul victimelor atrocităților grecesce din Macedonia a produs până acum suma de peste 30.000 lei. Subscripția va rămâne deschisă mai multe luni.

— Alaltăieri A. S. R. principele Carol însoțit de profesorul său Möhrten, a vizitat detașamentul de soldați din închisoarea Văcăresci. După-ce i-s'au făcut onorurile cunvenite, A. S. R. a vizitat localul detașamentului.

— Ministrul de interne va studia în timpul sărbătorilor lucrările comisiei pentru acordarea drepturilor publice cerute de Dobrogeni.

— Marele palat al artelor, pe care-l construiesc ministerul domeniilor la *expoziția națională*, este aproape gata. Palatul va costa suma de 50.000 lei, de asemenea este aproape data și pavilionul direcțiunei generale a închisorilor.

— Dumineca viitoare se vor întruni la camera de comerț din capitală președinții tuturor camerelor de comerț din țară spre a discuta modul de participare al camerelor de comerț la expoziția națională și a stabili programul acestunilor ce vor veni în desbaterile congresului acestor camere. Se scie, că congresul camerelor de comerț se va ține de astădată în capitală îndată după deschiderea expoziției naționale.

— Alaltă-seră, d-l profesor Ioan Scurtu și-adesvoltat la »Societatea femeilor române« (într'o sală a Ateneului) conferența sa »Lirismul poetului Eminescu«. A asistat lume multă și alasă. Conferențiarul a fost aplaudat. »Societatea femeilor române« a fost înființată de un grup de dōmne din înalta societate bucurescă în fruntea căreia se află d-na Ecaterina Cantacuzino, soția primului ministru. Ea are de scop ca prin conferențe se promoveze educația și cultura românească.

Deseră va vorbi d-l profesor N. Iorga despre »vechii meșteșugari ai Românilor«.

— Guvernul român a formulat pretențiunile sale în vederea încheierii *convenției comerciale cu Belgia*. Acele pretențiuni au fost comunicate guvernului Belgiei și acum se așteaptă delegații celui stat pentru tratarea convențiilor comerciale.

— Timpul în totă țera este frumos, der cam friguros.

C.

„Musa Română”.

Aducem astăzi cetitorilor noștri în bucurătoare veste, că cu începutul anului viitor va repara revista musicală „*Musa Română*” redactată de cunoscutul profesor de musică și compositor Iacob Mureșianu.

În legătură cu reaparițiunea „*Musei Române*”, care toți pricepătorii de musică au apreciat-o în modul cel mai laudabil, revista „*Luceafărul*” aduce în numărul său cel mai nou o biografie a d-lui Iacob Mureșianu cu o apreciere a activității sale artistice-musicale.

Lăsăm să urmeze aici în întregul lor aprecierile revistei literare-române:

La 1 Ianuarie 1888, iubitorii de musică românească se împărtaşesc de-o bucurie mare: d-l Iacob Mureșianu, profesor de musică în Blaj, li-a trimis primul număr din „*Musa Română*”, revistă mare și frumoasă, cum n'am mai avut alta, nici dincoace și nici dincolo de Carpați.

Revista a fost salutăată cu multă în-suflețire, sprijinul material însă n'a stat în proporție nici cu greutatele și jertfele împreunate cu editarea unei astfel de reviste, nici cu așteptările redactorului ei, care, temperament de adevărat artist, era convins, că noua revistă de musică va fi îmbrățișată, îndată la început, cu o căldură care să-i asigure existența pe ani înainte. Publicul mare, mai ales cel românesc, nu-l poți cuceri în răstimp de câte-va luni. Îți trebuie multă pricepere, multă rîvnă de muncă și multă încredere în isbânda finală a cauzei ce reprezinți, ca să nu te descurajeze indolenta — firăscă între împrejurările de atunci și astăzi — a publicului românesc.

Pricepere și rîvnă de muncă a fost la d-l Iacob Mureșianu, pōte ca la puțină alții, der i-a lipsit încrederea. Și „*Musa Română*” a încetat cu apariția încă la sfîrșitul aceluiași an.

Indemnat de prietini, d-l Mureșianu face a doua încercare. La 1894 „*Musa română*” apare din nou, cu același cuprins bogat și frumos. Pe la mijlocul anului 1895 însă încetă din nou. „*Unica revistă musicală la noi se nu pōtă exista la un popor de trei milioane?*” Și d-l Mureșianu, desilusionat, pune condeiul din mână.

Dragostea pentru arta sa, atât de apropiată firii Românilor, n'a slăbit însă. L-a muncit ani lungi și a hrănit cu focul ei ideea reînființării revistei.

Astăzi stăm în fața unui fapt împlinit. Cu începerea anului 1906 „*Musa Română*” va apărea din nou. Ne place să credem, că de astă dată d-l Mureșianu va intra în luptă cu mai multă încredere în isbânda finală a muncii sale ideale și nu se va lăsa descurajat de-o eventuală nereușită temporală. Încrederea publicului românesc și-a câștigat-o deja, în deplină măsură, prin talentele sale necontestate de nimeni, și, suntem convinși, încrederea aceasta se va manifesta într-o formă demnă de marea lucrare ce-o întreprinde acum prin reeditarea revistei sale „*Musa Română*”.

D-l Iacob Mureșianu, al cărui portret îl dăm în numărul acesta, s'a născut în Brașov la 29 Iunie 1857. Părinții lui, — Iacob Mureșianu, redactorul pe vremuri al „*Gazetei Transilvaniei*” și director gimnazial, și Sevastia n. Nicolae — de cu vreme au observat talentul lui musical și s'au îngrijit, prin angajarea de profesori instruiți, să-i promoveze dezvoltarea. Primii lui profesori au fost pianistii Waiwar jun. și mai târziu Nowotni.

La vârsta de 6 ani debutază pentru prima-dată la un concert aranjat în Brașov, de violinista Elisa Circa. Micul artist, înzestrat cu un spirit vioi și auz musical fin, cânta la pian „*Destăptă-te Române*” și seceră aplauze frenetice.

La 1871 compune un cadril „*Cunună de flori române*”, executat la balul „*Reuniunii femeilor române din Brașov*” de către musica regimentului 2. Rënd pe rënd apar și alte compoziții, parte în București, parte în Viena (cadrilul „*Aurora*”, la C. A. Spina).

Intrând apoi în gimnasiul superior, nu mai are răgaz să se ocupe cu musica. O uită pentru un moment și hotărăsece să se facă inginer.

La 1876 merge la Viena, unde se înscrie la Polytechnica. Venirea lui în această capitală e hotărîtoare pentru cariera

Ea s'a pus pe plâns. Eu îi rînjiam în ochi: prefăcut-o!

În seara aceea n'am mâncat nici eu, nici ea. Ea s'a îmbrăcat și a plecat așa cu ochii uși de lacrimi, și după un ceas se întorce și-mi spune, că a găsit bani — 100 de lei — la proprietarul caselor, unde stătea ea înainte.

A doua-zi, ce i drept, omul vine. Un bărbat arătos, chipeș — se fi avut vre-o 35 de ani.

— „N'aveți grije, băeți, că nu vă las eu”. Am făcut polița. Țsta era ca și un părinte al nostru — Țsta și cu sergentul-major ne erau prietini.

Un om mai ușor la minte s'ar fi împăcat cu chipul cum se aședară lucrurile. Eu însă îmi dam seama bine, că nu eu plăti-

sem datoria. Împrumutasem de ici, ca să dau colo — și nu eram de loc mulțumit.

Elena îmi vorbea cu stimă și cu admirație de acest om atât de bun și de îndatoritor. Și mie tot așa îmi părea... Omul acesta ne-a mai căutat odată într-o Duminecă; cu datoria nu ne-a făcut silă: „Plătiți, băeți, când îi putea!”

Sergentul-major venia și el. Eu ca după o bōlă grea, care însă mi-a sdruncinat sănătatea, am început să mă împac cu toate. A urmat un răstimp, când nu-mi cerea nimeni nimic.

Se întâmplă însă, că mă îmbolnăvesc și eu. N'am bolit mult — vre-o dece zile — der atăta era destul pentru-ca să-mi pierd rostul la fabrică. Am mai stat fără lucru încă trei săptămâni — altă bōlă

mai grea. Asta era miserie. Sci tu ce e miserie?... miserie! Ce se-ți spun — o îndrugam, cum puteam. Eu vecinic ursuz. Ea nu mai putea intra în inima mea — eu nu o mai căutam pe a ei. Eram înțeleși, în sfîrșit, că nici-unul nu datoréază nimic celuilalt.

Nu găsim de lucru, domnule. Alergam, întrebam prin cunoscuți... Era iernă; era greu de găsit, greu de trăit. Eu însă diceam, că rîd de soarta mea. Mă făceam că nu mă mai sinchiesc, că nu sint. Spuneam și eu palavre. Blestemam și injuram, ca omul căruia nu-i mai pasă. Petreceam, chefuiam în totă puterea cuvîntului, când găsim ocazia; nu mă plîngeam nimănui, ea plîngea ades. Se mirau prietini de mine, că ce mă găsisse. Mă sciau toți cu

cap, cu socotélă și cu grije de casa mea! Unii dintre ei m'au sfătuit, m'au îndemnat, m'au dojenit cihar.

Mi-e greu... mi-e așa de greu se-ți spun! Mi-se rupe inima... mē dōre! Ce se-i faci! Ce era să fac eu, spune-mi?... Ah, mi-e grōză se-ți mai spun... O părăsisem de tot. Nu mai sciam ce face... n'o mai întrebam. Veneam târziu acasă și nu-i spuneam un cuvînt. Ea era în tot-déuna plînsă. Trăia cum putea, din împrumut de pe la vecini... Sergentul-major venia mai rar acum pe la noi, der venia.

În timpul acesta vine rata a două din datorie. Sci tu ce-am simțit, când mi-a cădut greutatea asta pe gât?... Nimic... Eram liniștit. Ba se-ți spun drept, ore cum mă și bucuram. Pe de-oparte, mă deprin-

Cel mai numeroși profesori și medici îl prescriu zilnic

Sirolin

detalu. éza: tusa, il gua asuarea de no. pte.

contra morburilor de plumăni, catar, tuse măgărăscă, scrofule și influență.

Se vă feriți de imitație, de aceea să se cēră: *Pachetarea originală „Roche.”*

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel Helvația (Schweitz).

„Roche”

Se capēta cu prescriere medicală în farmacii, Sticla 4 cor.

lui. Având privilegiu să asculte compozitori și artiști cu renume, din nou izbucnesc din el dragostea pentru muzică. Publică din nou câte-va compoziții.

La 1878 e chemat de profesor de muzică la Năsăud, unde nu stă decât un an, ca în toamna anului 1879 se meargă la Lipsa, ca elev al conservatorului, unde i-se deschide privilegiu să-i audă pe Liszt, Rubinstein, Popper, Schumann, Ioachim, Brahms și alte celebrități musicale. Din acest timp dată marea uvertură „Ștefan cel Mare” pentru orchestră, vre-o 30 cântece pentru voce și a. m. La 1883 părăsește Lipsa și în toamna aceluiași an e numit profesor de muzică la liceul din Brașov și ales dirigent al corului bisericesc de la Sf. Nicolae și conducător al „Reuniunii de muzică”. Aici crează cea mai frumoasă compoziție a sa „Mănăstirea Argeșului”, pentru cor, soli și acompaniament de orchestră. O lucrare în stil clasic, de netăgăduită valoare. (Publicăm și noi un fragment: „Visul lui Manole”).

În toamna anului 1885 trece, tot în calitate de profesor de muzică, la Blăși. Venise cu mari speranțe și multe planuri de muncă, dărîmpate de neîmplinire. Aici edă la 1 Ianuarie 1888 prima revistă musicală românească: „Musa Română”.

E o comoră bogată, o enciclopedie musicală această revistă. Dacă împrejurările nu i-au putut asigura existența, un scop totuși a ajuns d-l Mureșianu: răspândirea comoriilor noastre neprețuite de cântece.

Activitatea d-lui Mureșianu pe terenul cultivării muzicii românești n-o putem aprecia, după vrednicia ei, în câte-va șire scurte, ce ne stau la dispoziție. Compozițiile lui, bisericești și românești, umplu volume întregi — netipărite.

Ca profesor a făcut școală. O pleiadă de compozitori apreciați au primit de la el educația lor musicală. — V. Cherebeșiu, Emil Ștefanu, actualul profesor de muzică în Năsăud, Wilhelm Șorban, Dr. Tiberiu Brediceanu, Camil Negrea, A. Bena și mulți a. au fost elevii lui.

Înceind, trebuie să accentuăm din nou, că față de măiestrul Iacob Mureșianu publicul românesc are mari îndatoriri. La ce înălțime s'ar fi ridicat un talent atât de puternic între străini? Și cum l'am sprijinit până acum noi?

„Musa Română” a încetat în două rânduri, compozițiile măiestrului Mureșianu zac puse la dosar, năpădite de praf.

Sperăm însă, că astăzi, când avem un public cu o mai înaltă cultură musicală, va afla altă primire „Musa Română” — și se va deștepta în sfârșit și interesul pentru publicarea operelor musicale ale acestui, fără îndoială, cel mai mare dintre artiștii musicali din țara noastră.

Primul „congres român socialist”.

Luni s'a ținut în Lugosiu „primul congres român socialist” pus la cale de centrala socialistă din Budapesta. La acest „congres” au luat parte 66 delegați din 26 comune, în majoritate Români. Cu totul au asistat la această comedie, înscenată de Evreii din Budapesta, cam 200 de oameni.

„Drapelul” din Lugosiu, comentază în următorul mod tendința și isprăvile acestui congres:

sesem de mult să nu mai simt nici o lovitură a sorții, pe de altă parte simțiam, că de rîndul acesta se alege într'un fel cu mine. Sei — doriaș par'că se cunosc desnodământul cel din urmă al sorții mele, care mă chinuia.

Viu s'era cam târziu acasă. Ocrotitorul nostru — proprietarul cu împrumutul — acolo. Ore-cum cam surprins era. Venise pentru datorie — așa-mi spunea Elena, așa dicea și el. Eu am rămas câtă-va vreme nehotărît. Tot ce era în mine omenesc a reînviat ca dintr'un întunec: M'am revădit față în față cu mine — meseriașul de odinioară. M'am măsurat singur, m'am simțit. M'am cunoscut și mi-s'a făcut scîrbă de mine: mă durea așa de mult, că m'am putut cunoaște.

I-am măsurat pe cei doi, cari se aflau în fața mea: „Veți primi în curînd, domnule — am răspuns eu resemnat, dărî hotărît — v'e mulțumesc”.

„A, mă rog, — adaugă el stăruitor — eu nu v'e fac silă, pot să aștept — pot să aștept ori-cît. Cât privește de

Ținem să constatăm, că până când guvernul ne oprește a ne întruni ca partid român național și ne oprește peste tot formarea de partid după naționalitate, până atunci același guvern permite socialiştilor să institue o *secțiune românească* și să țină publice *congrese românești socialiste*. Va să dăcă ceea ce ne oprește nouă — așa dișilor »burghezi« români — permite guvernul așa dișilor »socialişti« români.

Facem această constatare numai pentru a caracteriza situațiunea și pentru a arăta, că acelaș guvern, care nu suferă — ca să vorbim în terminologia socialistă — »propaganda națională« între Români, sprijinesc din toate puterile sale propaganda socialistă între Români.

...În două momente a culminat fondul politic al desbatelor »congresuale« la cari — bine înțeles — nu au purtat vorba Români, ci un Evreu expulsat din România.

Aceste două momente sunt: Întăi *aderență necondiționată guvernului*, care, vești Dómné, este amic al poporului, căci vrea să-i dea în ciuda aristocraților și burghezilor vot universal, și al doilea: *Insularea »burghezimei« naționaliste*, care storce și dărește poporul pentru a se »îngrășa« și »îmbogăți« pe sine.

Vorbele folosite la adresa »naționaliştilor« sunt ireproducibile. Dăr evreul călător nu s'a restrîns numai la generalități, ci s'a năpustit în deosebi asupra preoților și a ținut să apostrofaze direct pe protopresbiterul gr. or. român al Lugosului, în care vîd pe periculosul candidat de deputat »burghez« la proximele alegeri dietale.

Și nime nu le-a turburat adunarea. Nu regretăm această, ci constatăm numai până unde merge indulgența mult calumniatelor *burghezimii* naționaliste...

Acum a luat însuși d-l ministru tréba în mână și speră, că ajutat de cercurile oficiale va pîtrunde disoluția socialistă în șirele noastre. Așa avem să înțelegem, că până când oprește peste tot ori-ce adunare românească, dăr curs liber congreselor socialistelor românești printre noi, chiar și în timpuri, când se alarmează țera și lumea, că atmosfera e atât de încărcată cu materii explosive, în cât numai o schintee mai trebuie ca »revolta românească« să izbucnească.

Și ucrit se face cu plan. Propaganda pseudosocialistă caută să ne spargă în primul rînd legătura firească dintre popor și biserică. Aici au pus icul.

Și ori cât de neputincioase ar fi svărcolirile aceste »congresiste«, tot trebuie să fim cu ochii în patru și să grijim, ca să nu dăm noi material explosiv în mîna celor, cari tind să rupă legăturile seculare, cari au format izvorul de putere în lupta de rezistență a poporului nostru contra tendințelor destructive.

Planul e diabolic și în fața acestui plan, nu este permis să stăm cu mîinile în sîn. Deși astăzi nu este iminentă primejdia, dăr cine scie de nu va fi mîne?!

SCIRILE DILEI.

— 28 Decemvrie n.

Din Bihor ni-se trimete o corespondență mai lungă, din care extragem următoarele: În ziua de 17 Decemvrie s'a făcut în comuna Poceiu înmormîntarea parochului

gr. cat. Iuliu Sabo, care în etate de abia 38 ani în anul al 16-lea al preoției și căsătoriei s'a mutat la cele vecinice, lăsându-și parohia și tînăra soție văduvă și doi copii orfanî. Repausatul a fost timp de 10 ani capelan în orașul Macău, ér în comuna Poceiu a fost numit ca paroch abia de 5 ani. Iuliu Sabo a fost un preot vrednic, care a lăsat regrete unanime, dovadă mulțimea de cel puțin 2000 ómenî, care s'a adunat să dea repausatului ultima onóre. Repausatul era nepot prin alianță al regretatului Iustin Popfiu, și a crezut că prin nimic nu-și va pute arăta mai bine venerațiunea față cu memoria distinsului orator bisericesc, decât aranjînd pentru tipar predicile lui Popfiu apărute în »Amvonul«. Volumul de predică a apărut încă pe timpul când Sabo se afla în Macău. Numit la parochia fruntaș Poceiu, Sabo și-a continuat activitatea cu zel apostolic. Aici a găsit un popor brav, iubitor de biserică și limbă și noul paroch a luat inițiativa de a înființa o societate de înmormîntare și o societate de lectură română. Căci poporul din această comună expusă, deși în urma contactului cu Ungurii, cunósce și această limbă, este setos de lectură românească și gelos de limba sa. În punctul acesta își au meritele lor și învățătorii Petru Cardós și Alexandru Mureșanu. Prohodul l'au sêvirșit protopopul Ignățiu Sabo din Letamare, împreună cu preoții districtuali, ér predica funebură a rostit-o d-l Petru Tămăianu, profesor la preparandia din Oradea-mare, pîrceșînd din cuvintele scripșurei »Viu va fi sufletul meu și te va lăuda, că poruncile tale n'am uitat«. Oratorul a arătat viața vrednică a repausatului, ca preot, ca om în societate, ca soț și tată de familie. La cuvintele oratorului n'a rămas nici un ochi nescăldat în lacrimi. Cântările funebre le-a executat corul tinerimei sub conducerea învățătorului A. Mureșanu.

Parochia această este una dintre parochiile rele mai expuse în diecesa Orădiu și ar fi de dorit, ca urmașul, care va fi numit, să fie înzestrat cel puțin cu calitățile repausatului paroch, să fie adecă un vrednic și înțelept preot cu rivnă pentru cultivarea intereselor limbii și legii românești.

Cetatea lui »Teșes Vodă« ce se construiesc la Expoziția Națională din București și în care sunt instalate rezervoarele pentru alimentarea cu apă a expoziției, este aproape terminată. De asemenea este terminat și restaurantul.

Propaganda română în Basarabia. Cetim în »Epoca«: Călătorii sosiți din Basarabia spun, că mareașul nobilimei de acolo, Krupenschi, care e român, a cumpărat diarul »Basarabec« spre a face propagandă românească.

La poliția de graniță de curînd organizată au fost numiți între alții: fisol-găbirul din Hațeg Alex. Pietsch și fisol-găbirul din Predeal Bela Simon, căpitanî; vîcenotarul comit. din Bistrița Dr. Iuliu Adam concipist; solgăbirul din D.-S.-Mărtin Edmund Bagya ajutor de concipist; candidatul de avocat din Bistrița Dr. Iuliu Vlaicu practicant; comisarii poliției de frontieră, Ștefan Zacharias dela Turnu-Roșu și Frederic Gregorius din Predeal, inspectorî de poliție; canceliștii Iosif Mayer și Ludovic Szomjas din Predeal și Coloman Szigetvary din T.-Roșu, precum și funcționarul de poliție Enric Trepches din Făgăraș, comisari.

D-l Corfescu la Alba-Iulia. Suntem informați, că celebrul bariton d-l Nicolae Corfescu, care de curînd ne-a delectat aici în Brașov, la 8 Ianuarie st. n. (a doua di de Crăciun) va da un concert în sala »Europa« din Alba-Iulia. La acest concert își va da concursul și d-șora Patîța (solo piano) și d-l Dr. Cornel Munteanu, un pianist, care a acompaniat deja pe d-l Corfescu la Abrud. Pentru acest concert se manifestă un interes deosebit și se speră, că inteligența din împrejurimea Albei-Iuliei încă se va prezenta în număr frumos.

Dela Teatrul național din București. Diarele bucureștene aduc scirea, că mult apreciați actori români Nottara și P. Liciu au părăsit scena teatrului național din București. Primul a demisionat, ér d-l Liciu a fost îndepărtat din cauza unei scrisori adresate d-lui Nottara, prin care a atacat pe actualul director al teatrului național. Demisiunea d-lui Nottara a fost pricinuită de o serie de neînțelegeri ce s'au ivit între dînsul și direcțiunea teatrului. Repășirea acestor doi artiști de pe scena teatrului național însemnă fără îndoială o pierdere simțitoare pentru arta română.

Un ofițer rus refugiat în România. Di-lele trecute a sosit în orașul Turnu-Severin locotenentul rus de dragonî Petrov Zootcov, care a fost trimis de cătră ministerul de răboi bulgar în Rusia, ca să urmeze cursurile superioare a școlii de răboi din Petersburg. Isbucînd răboiul ruso-japones locotenentul Zootcov s'a înrolat în armata manciuriană, ér după încheierea păcii s'a reîntors cu regimentul său la Chișineu (Basarabia). Isbucînd aici revoluția și temîndu-și viața în urma deselor atentate sêvirșite de revoluționari contra vieții ofițerilor, Zootcov s'a refugiat la Turnu-Severin, unde ofițerii români i-au făcut o colecță, ca să-și caute de sănătate în Abbazia.

Din America ni-se scrie: Societatea »Clubul Român« din Cleveland s'a transformat în societate de binefacere, pîndu-se sub patronagiul M. Sale Reginei României și pîrdund pe viitor numele de »Carmen Sylva«, societate română pentru beneficiu, literé, arte și sciințe, 330 Wilson Avenue Cleveland O., (America de nord).

Familiiile marinarilor de pe »Potemkin«. Vaporul Bulgaria a sosit Marți la Galați aducînd 42 familii refugiate din Rusia. Printre aceste familii sunt soțiile și copiii unora dintre foștii marinari de pe »Potemkin«. Desolarea celor sosiți a fost destul de mare când n'au găsit pe foștii marinari căutați, aceștia fiind împrăștiati prin țera lără a-și fi lăsat unde-va adresate.

Mirésă născută le 1826 — mirele la 1874. Când se mărită o babă, care ar pute să fie cel puțin bunica mirelui, ómenii dau din cap și se miră de ce năzdrăvniî sunt capabili unii muritori. Alaltăeri s'a întîmplat năzdrăvnia această în Budapesta. Artista pensionată a teatrului național din Budapesta, Prielle Cornelia, care încă înainte de 1848 juca pe scenă, s'a cununat înaintea matriculantului civil cu ténaru Rozsnyai Kálmán, în etate de 31 ani. Mirésă născută la 1826 are venerabila vîrstă de 80 ani. Până a ajuns aici »ténăra« părăchea a avut de a se lupta cu multe dificultăți, căci familia miresei, auzînd de planurile ei, au pus-o sub curatelă, ba o duseră chiar la o casă de sănătate, spunînd

vêdută odată cu protectorul nostru... dăr sunt eu mai mult de vină, decât ea.

Trecînd odată pe drum, am vêdută și eu: stetea stălp lîngă un stălp de felinar, la intrarea unei strădi. Am șovăit. Am mai cătat odată să mă încercîntez. Mă zărise; s'a învîrtit în loc și a plecat. Am plecat și eu...

Sêrmăna!.. Sêrman de sufletul meu! Cum am nenorocit-o și cum m'am nenorocit! Uite, acum nu mai găsește nicăiri nici o mîngăere: sunt pustiu și uitat de lumea 'ntregă. Mi-se rupe inima, frate, o simt cum mi-se sfășie, când mă gândesc bine la trecut.

Ce tovarăș bun și blînd mî-a fost și în ce prăpastie adencă am ajuns și unul și altul. Imî vine să plîng câte-odată, când mă gândesc la începutul cănăciei noastre. Atăta mulțumire pentru tineretea mea. Acum au venit remușcările, urîtul și sila de lumea asta nelegiuită și mărșavă.

Acum are și ea casa ei... O vîd rar, dăr când o vîd singură, trecînd pe drum, imî plînge sufletul în mine... De mult

n'am mai vîdută-o... Astăzi ea nu mai pôte să fie a mea. Ne-a pedepsit Dumnezeu pe amîndoi, pôte fiînd-că ne-am bucurat prea mult de fericire la început. Biata Elena!...

Doă lacrimi se scurseră pe masă din ochii pironiți ai muncitorului. Rămase tăcut, cu buzele tremurînde și cu răsufletărea oprită. Oftă apoi odată greu. Prietînul de alături răsufletă, ridicîndu-se ușor și prîndîndu-l de mîna:

— Resemneză-te dragul meu, și mîngăe te... Dăr totuși, vino, te rog — dișe el după puțină vreme, aplecîndu-se spre Ștefan, care rămăsese cu ochii pierduți și pironiți în masă — vino s'o vedem!

— Pe cine? — întrebă el, tresărînd ușor și ridicînd obosit capul.

— Pe logodnica mea. Ștefan se ridică oftînd și amîndîndu-și tăcuți porniră... ca s'o vadă...

Romulus Cioflec.

că e nebulă. La intervenția câtorva preteni a scăpat din casa de sănătate și în ziua de Crăciun s'a cununat. Prielle Cornelia s'a născut în Sighetul Maramureșului și a fost văduvă. Rozsnyai, pe care mai înainte l'a chemat Hosko, este antreprenor la căile ferate și este originar din Arad. Dragostea ține între ei de mai mulți ani și baba îi scria tinărului mereu scrisori întocmai ca o fetiță tineră. D-na Rozsnyai se dăce că nu are avere, dărare o pensie lunară de 1500 corone.

Corul din Iernotfaia va da la 8 Ianuarie n. a doua di de Crăciun un concert împreună cu teatru și declamațiuni în hotelul comunal din Reghinul-săsesc sub conducerea lui Al. Sighisoreanu învățător. Beneficiul este destinat pentru școala gr. cat. din Iernotfaia. Piesa ce se va juca va fi »Ruga dela Chiseteu« de I. Vulcan.

Mulumire publică. Elevul din cl. VIII g. Victor Jula din Crăciunesci p. Boița (com. Hunedorei) ne roagă să publicăm o mulumire publică la adresa tuturor acelor st. domni și domne, colegi etc., cari au contribuit cu diferite sume pentru a ușura cheltuielile părinților săi săraci în bôla grea de care a suferit, și de care scăpând grație îngrijirilor medicale, se află deja pe calea reconvalenței. Cu deosebire mulumesc colectantului Remus Furdul, elev în cl. VIII a gimnasiunului român din Brașov, care a adunat suma de 88 corone pentru scopul amintit.

Stîrpirea ploșnițelor. Un cetățean din Brașov cu numele Victor E. Ludwig, (domiciliat în strada »După Inșiști Nr. 5«) se află în posesiunea unui mijloc, cu care se pot stîrpi ploșnițele (stelnițele.) Procedura este foarte simplă. În odaie se așază o sobă mică în care se ard nisce tablete preparate anume. Timp de 3 ore ardînd aceste tablete, odaia și mobilele se umplu cu gazurile ucigătoare. Apoi se aerisează și omul pôte fi sigur că toate vietățile din odaie și din crepăturile mobilelor sunt mörte. D-l Victor Ludwig a făcut câteva încercări și toate au avut succes deplin. Așa d. e. a afumat în chipul arătat 6 săli în spitalul civil din Brașov și de atunci stelnițele au perit. Procedul acesta ar ave mare efect mai ales în căsărmî, vagonetele căilor ferate etc.

Fiecare om dorește să mănânce, să bea și să dormă bine. Râu trebuie să le mîrgă acolora, cari după dorință nici nu pot mîncă, dormi s'eu lucra. Capabil de lucru și vesel numai atunci pôte să fie cineva, decă are apetit bun, mistuire regulată, cu un cuvînt stomac sănătos. Cine folosește permanent picăturile de stomac cunoscute sub numele »Picăturile de stomac Mariazel veritabile ale lui Brady«, rămîne ferit de mistuire rea, lipsă de apetit, constipație și de bôle ce se ivesc în urma stomacului bolnav ca: dureri de cap, grătă, umflături, colică. Picăturile acestea se falsifică mult în urma căutării lor. La cumpărare să se ceră espres numai picăturile de stomac ale lui Brady. Ca să fie cineva sigur de imitație, să comande direct picăturile de stomac Brady la însuși producătorul: C. Brady, farmacia la regele Ungariei, Wien I. Fleischmarkt Nr. 243, de unde se trimite franco fără alte spese 6 sticle cu 5 cor., 3 sticle duble cu 4 cor. 50 bani.

Fericit este care află alinare pentru suferințe. Bôla este o nenorocire îndoită la sêraci, de aceea să scie și bogat și sêrac, că pot scăpa de sôldină și reumatism mai ușor, decă vor folosi alifia lui Zoltan, care produce efect vindecător deja după una s'eu două fricțiuni. Sticla 2 corone în farmacia lui Bela Zoltan, Budapest, V. Szabadsăgtér.

Reuniunea

învățătorilor români uniți din Archidieceasă.
XLVII.

De lângă Mureș, Dec. 1905.

Corpul profesoral dela institutul român gr. cat. din Blășiul din incidentul morții colegului său Aurel P. Bota, a decis, ca în loc de cunună din flori peritoare să inițieze o mică fundațiune filantropică. Drept aceea prin »Fôia Școlastică«, organul Reuniunii noastre nr.-rul 20, cu apelul său din 6 a. l. c. roagă pe toți P. T. superiori, colegii și cunoscuții defunctului, ca să contribuie la eternizarea memoriei decedatului profesor preparandial Aurel P. Bota.

În apelul acesta nu ni-se comunică scopul și destinațiunea specială a fundațiunei, ci ni-se spune numai cumcă aceea va fi filantropică.

Noi învățătorii și foștii discipuli, atât cei din archidieceasă, cât și cei din diecesa Lugoșului, suntem cu mare mulțumită corpului profesoral al institutului pedagogic din Blășiul pentru sentimentele nobile, de colegialitate, probate față cu repausatul nostru profesor prin proiectarea acestei fundațiuni filantropice. După-ce însă colegul nostru Ioan Pampu, învățător în Alba-Iulia, în calitate de președinte al despărțământului Alba-Iulia, publică în nr.-rul 49 de Duminecă al »Gazetei Transilvaniei« un apel către învățătorii din tractul Alba-Iulia, în care dăce, că repausatul profesor în totă viața sa nu și-a putut stăpâni iubirea către învățătorul român și dragostea către cauza școlară, cari au potențat chinurile corporale, ce l'au smuls atât de timpuriu și pe neașteptate, îi reoacă pe învățători, ca să rupă din avutul lor, la care a contribuit atât de mult neuitatul Aurel P. Bota, să se adune apoi câte-un filer-doi și de la filii nômului nostru și de la toți elevii lor, pe cari i-a pregătit cu atăta iubire fericitul Bota, cari sume să se trimită la adresa cassarului despărțământului Alba-Iulia Aurel Pop în Șard, cu scop să se pună baza unei fundațiuni »Aurel P. Bota«, din care să se împărțască la timpul său filii învățătorului român, pentru care a luptat repausatul în viață.

Etă că avem două apeluri. În cel dintăiu nu ni-se spune apriat destinațiunea specială a fondului, în cel al doilea colegul Ioan Pampu din Alba-Iulia ne și determină scopul mai de aproape.

Ca să nu se risipescă puterile și de altmintrelea așa de slabe ale învățătorilor, ar fi cu scop, ca colectarea dăruirilor să o iee asupra sa biroul central al Reuniunii noastre din Blășiul, care, după părerea mea, este cel mai competent de a efectua acesta, cu atât mai vîrtos, cu cât repausatul de la înființarea Reuniunii a purtat din încrederea deplină a învățătorilor oficiul onorific de cassar general al Reuniunii, care pentru fagiile sale n'a primit în viața sa nici un onorariu; prin urmare și decă n'ar ave alt merit câștigat în decursul anilor 15, ca profesor, numai pentru conducerea conșciențioasă a oficiului de cassar general încă merită de la noi, membrii ordinari ai reuniunii, atăta recunoștință, ca memoria să i-o eternisăm prin înființarea unei fundațiuni pie. Decî în interesul cauzei ne rugăm de biroul central, ca însuși el să ia inițiativa și prin organele sale subalterne, adecă prin președinții despărțămîntelor, să colecteze donațiunile în adunările despărțămîntelor, cari oferte să se adreseze cu taxele regulate către cassariul actual Nicolae Pop.

Adunarea generală a Reuniunii, ce se va ține în toamna anului viitor, va fi mai competentă a determina destinațiunea specială a banilor colectați în memoria regretatului Bota. Până atunci vom și pute sci cu siguranță, câți bani s'au adunat și de ce sumă dispunem? Tot atunci va pute adunarea generală decide, decă nu va fi ore cu scop, ca și din averea Reuniunii să se augmenteze cu ore-care sumă banii colectați, ca așa să putem înființa o fundațiune în sumă mai mare, corespundătoare numelui, ce ne-a lăsat repausatul profesor, și evităm cu procedura acesta pătaia, ce ni-s'a întimplat în deeniul trecut, când cu mörtea regretatului profesor Petru Solomon, întimplată în anul 1891. Foștii discipuli ai lui, din bună voință și gratitudine au inițiat și colectat în memoria lui o fundațiune și abia au putut aduna vre-o câte-va sute de corone, din interesele cărora elevii preparandiali primesc premii.

De atunci am mai înaintat și noi în inteligență, ba și în avere, încât de present vom pute aduna cu intrevinerea și auctoritatea biroului central o sumă cu mult mai însemnată pentru memoria lui Aurel P. Bota, decăt aceea-ce s'a colectat înainte de 14 ani pentru memoria lui Petru Solomon, când nici n'aveam Reuniunea noastră archidieceasă și nici nu dispuneam de »Fôia Școlastică«, organul ei.

Prin Reuniune ne-am oțelit puterile,

am câștigat simpatia publicului mare, că așa cu tot dreptul putem spera, ba putem fi convinși, că cu puteri unite și cu înțelegere vom ajunge la un rezultat cu mult mai frumos și laudabil.

Colegul Ioan Pampu merită din partea noastră numai laudă și recunoștință pentru inițierea apelului amintit, care, precum se vede, a fost adresat în primul rînd numai către membrii despărțământului Alba-Iulia și numai în rîndul al doilea către celelalte despărțăminte. Când vom ajunge noi timpul cel dorit, ca învățătorii dintr'un despărțământ, dimpreună cu elevii școlari, să pôtă înființa o fundațiune, din care filii învățătorilor să fie stipendiați? La efectuarea atător intențiuni nobile, trebuie să fie și învățătorii din un despărțământ cu o stare materială mai bună, dăr și poporul mai însuflețit pentru cauza noastră școlară; și decă un despărțământ nu pôte realiza un scop așa înalt în particular, vom pute-o noi face cu toții număr la număr, cu puteri unite, căci decă Reuniunea învățătorilor poporali români gr. cat. din ținutul Lugoșului, o mână de omeni, 50 la număr dispun despre un atare fond, din care conform raportului despre adunarea lor generală din nr.-rul 20 al »Fôiei Școlastice«, a putut conferi stipendiul de 40 corone din fondul Reuniunii ficei lui Iuliu Boidoreanu, elevă de clasa III civilă din Lugoșul, cu puteri unite pentru ce să nu putem noi înființa o fundațiune mai mare, care sub administrația și îngrijirea biroului central, la propunerea comitetului central, să pôtă distribui anual sume și mai mari în memoria regretatului nostru fost profesor Aurel P. Bota.

Mureșanul.

Literatură.

În editura librăriei Ciureu Brașov au apărut:

»A fost odată«, șese povești pentru tinerime. Povestite din nou de E. P. Aceste 6 povești sunt: 1. *Înblăciul din cer*. 2. *Prințul Ariciu și prințesa Brăscă*. 3. *Ce-mășcoia*. 4. *Rozubăra din spinii*. 5. *Bonela roșie*. 6. *Rozubăra*. Toate reușite într-o broșurică de 44 pagini, Prețul 20 fileri.

Fiecare din aceste povești a fost tipărită și separat, ilustrată, ediție pentru copii, și anume cele trei dintăi în format mic, fie care avînd prețul de câte 8 (opt) fileri, ér cele trei din urmă în format mare, întocmai ca edițiile analoge germane. Prețul acestora o câte 32 fileri.

Sub inițialele E. P. se ascunde o simpatică domnișoră din Brașov, cunoscută publicului nostru din gingașele poesii, din cari unele le-a publicat în foia noastră, și ne grăbim a o felicita, că o vedem debutînd și în prosă cu dragălașele sale povestiri, cu cari a făcut un serviciu mare lunei mărune a copiilor. Pe cât scim noi povestea »Roziôra din spinii« și »Rozubăra« sunt titluri pe cari pentru prima oară le vedem în romănesc după nemțescile »Dornröschen« și »Schneewittchen«, a a căror traducere povestitoare a nimerit-o cu invențiositatea delicată proprie sexului.

La tipografia și librăria A. Mureșianu au sosit mai multe serii de ilustrate nou artistice de Crăciun și anul nou, precum și diferite cărți ilustrate pentru copii potrivite, ca dar de Crăciun, cari sunt următoarele:

»Mulle de tôte« cu mici ilustrații și text explicativ, 6 foi format 8° mare cu învălitoare dragălașe, Cor. —80 bani. »Animale domestice« cuprîndînd o serie de animale cu artă executate, format 4°, 8 foi cu table tari cor. 1.50. »Din grădina zoologică«, cu cele mai însemnate animale sêlbaticie, format 4°, 8 foi table tari 1 cor. 50 bani.

A. B. C. pentru fete și băieți »Alfabetul«, »Abecedarul copiilor«, »Moșia«, tôte patru cu text explicativ, construcții, proverbe și cuvinte în format, 4° cu câte 8 foi, cor. 1.40 bani.

»Cele 10 pisicuțe«, »Cele 6 lebede«, cuprînd două basme cu ilustrații foarte dragălașe după gustul copiilor și cu un text ce le deșteaptă viu interesul mai cu sêmă la cei mai mărișori. Formatul 4° cu 8 foi cor. 1.40.

Calendarul »Minervei« dedicat Majestății sale Regelui Carol cu ocaziunea aniversării de 40 ani de domnie. Prețul cor. 1.25 plus 20 bani porto.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 28 Decemvrie. Reprezentanta orașului Lugoș a primit o moțiune, ca în contra diarelor maghiare, cari au născocit svonorile despre rēscôla Românilor, să se deschidă acțiune penală.

Budapesta, 28 Decemvrie. »Pester Lloyd« este informat de la corespondentul său din Viena, că în cercurile curții se afirmă, că Maj. Sa monarhul va pleca în cîrînd în Franța, unde are de gînd să petreacă șese săptămîni.

Berlin, 28 Decemvrie. Diarul »Magdeburger Zeitung« primesce detaluri înfiorătoare despre scenele sêlbaticie, ce s'au produs la Moscva. Trei zile și trei nopți orașul n'a fost decăt un lac de sînge. Numărul morților și răniților e mai mare de 20 000

Londra, 28 Decemvrie. »Daily Telegraph« anunță, că trupele credincioșe Țărului au secerat succese mari la Moscva. Ele au avut sêlupte cu o rezistență grozavă. La tôte baricadele au fost primiți cu plôie de glônfe. Moscva n'o mai cunoscî. Întreg orașul e o ruină. Nôptea ceriul e roșit de flacăările uriașe ale caselor aprinse, ziua zăpada strălucesce de băltoce de sînge. Ôre întregi a durat bombardarea. Revoluționarii dispuneau de 6 tunuri cu foc repede.

Petersburg, 28 Decemvrie. Întreg statul major al trupelor revoluționare compus din 49 persoane, împreună cu șeful lor, inginerul Schoulman a fost arestat. Numeroșe planuri, hărți compromițătoare și bombe esplosibile a fost descoperite în momentul arestării. În fie-care di e de temut că se vor produce ciocniri între trupe și revoluționari, cari au reușit a-și procura arme.

Intre pocăiți.

(Fine.)

Mai întăiu mă îndrept către predicator și-l întreb, că de la cine a primit el puterea de a preface sf. cuminecătura și de a împlini funcțiunile, cari numai preoților e iertat să le facă. El nu-mî răspunde nimic. Te rog răspunde-mî, îi dă eu, căci eu așa sciu și așa sciu toți creștinii, că darul de a administra s. taine numai preoților li-e dat. El nici acum nu-mî răspunde nimic. Dăr eu continui mai departe: Legea noastră creștină învață, că puterea de a administra s. cuminecătura și celelalte taine, de a lega și a deslega, e dată numai preoților și nici decăt și mirenilor. Puterea acesta o a dat Christos Domnul nostru lui Petru și urmașilor lui, cari la rîndul lor puterea și darul primit îl dau prin punerea mânilor celorlalți urmași, episcopilor și preoților, — acesta așa se face di de di, an de an, până la capătul lumii. D-tale, spune cine ți-a dat această putere? Eu am primit-o de la cei mai mari ai noștri, îmi răspunde dînsul. Cari vî sunt cei mai mari, ca să aibă acest dar? îl întreb eu. Episcopii noștri, îmi răspunde el. Unde sunt și cum îi chiamă pe Episcopii d-vôstre, îl întreb eu de nou. La acesta nu-mî răspunde nimic, fără se încercă să se strădue a-mî dovedi, ori mai bine a-mî cetera povestea veche, că sub specia vinului și a pâinei nu se află de față trupul și sângele Domnului Nostru Isus Christos, ci acesta se face mai mult ca o amintire a celor ce le-a făcut Christos, la cina cea de taină. Biserica ne învață altfel, îi răspund eu, ea ne învață, că sub specia pâinii și a vinului se află de față Christos întreg, cu trupul și cu sângele său, dovadă cuvintele pe cari le-a dîs Christos: »Adevăr, adevăr dîc vouă, de nu veți mîncă trupul omului și de nu veți bea sângele lui, nu veți avea viață întru voi«. — Și érași ni-se spune, că la cina cea de taină, Mîntuitorul frîngînd pâinea și dînd-o învățăcelilor săi a dîs: »Acesta este trupul meu s. a.« și turnînd vin a dîs: »Acesta este sângele meu s. a.« adăugînd la urmă: »Acosta s'eu faceți întru pomenirea mea«; de aici să vede, că sub chipul pâinei și al vinului în s. liturgie, e de față aievea Isus Christos cu trupul și cu sângele său.

Dér eu din vorbirea D-vostre m'am încredințat, că D-vostre propovăduiți ură contra preoției, care e locuitoria lui Christos și apărătoarea bisericii aici pe pământ, știind, că cele mai multe atacuri le îndreptați contra preoției, bine, că: „Bate-voiu păstorul și se va risipi turma“, ca în chipul acesta să puteți pescui în turbure....

Aici am fost întrerupt din mai multe părți; se bagă în vorbă și cantorul și dice: „Eu încă m'am născut creștin și am trăit între creștini, unde a fost și popă în sat, dér nu l'am auzit nici odată îndemnând pe oameni la fapte bune, ori dojenind pe cei răi pentru faptele lor, precum i-ar fi fost datorința, căci dăra scris este, că pe cel păcătos să-l cerți ș. a.; dér preoții numai pildă rea dau la oameni, ei se îmbată și fac mai multe rele. Pe mine nici odată măcar nu m'a dojenit preotul, deși am făcut rele destule.

Pôte, că D-ta nu ai fost la s. biserică de loc — i-am dîs eu — căci eu care merg regulat, nici odată nu am auzit preotul învățând de pe amvon poporul să fure, să se îmbete, să se bată, fără din contră i-a sfătuit să fie oameni cu frica lui Dumnezeu, să trăiască cu cumpăt, să facă fapte bune și plăcute lui Dumnezeu — martori îmi sunt oamenii aceștia arătând spre Românii, cari ascultau — D-vostre disprețuiri biserica creștină, fie aceea gr. cat., rom. cat., ev. ref., ori alta și nu vă aduceți aminte, că aceștia au susținut și au apărut patria comună în timpuri grele și au propovăduit iubirea lui Dumnezeu și a deapropelului, de am putut trăi ca Unguri, Români, sau ca alte neamuri în această țară scumpă. Ea, biserica prin preoții săi s'a îngrijit în timpuri grele de a întinde liniștea sufletească credincioșilor săi; și D-vostre începeți a propovădi neadevăruri în popor, că preoții belesc și jupăie poporul.

Predicatorul mă întrerupe și dice: Să-ți spun o întimplare. În o comună s'a făcut un om pocăit; ceilalți săteni nu au voit să-l lase cu oile în turma lor și cu vitele în pășunea comună, ba cei mai mult, preotul l'a silit să-i plătescă și plata preoțească, deși nu ar fi fost dator, de ore-ce era pocăit, ba nici lemne din pădure n'au voit a-i mai da. Acesta o dîc, ca să arăt oum sunt urmăriți pocăiții, dér ei sufer pentru-că și apostolii lui Christos așa au suferit.

Cam știu și eu încă-va, fi dîc, în-timplarea cu lemnele, am oțit și eu despre aceea. Dér precum știu eu, acel pocăit n'a avut dreptul de a lua lemne din pădure, pentru-că aceea a fost pădurea bisericii gr. cat., pare-mi-se din comuna D., și după-ce el s'a lăpădat odată de biserică, pe viitor nu mai poartă nici greutățile acelei păduri, fără numai credincioșii gr. cat.; decî dăra nici din averea aceea nu avea dreptul a-se împărtași. Apoi mai propovăduiți, că preoții înșeală pe oameni, că sunt oameni banului. Eu susțin, că aceea nu e așa!

Preotul încă e un om ca alți oameni, trăiesce și el cu pâine ca și alți muritori, decî trebuie ca să și primescă și el partea sa, căci are și el familie, care trebuie crescută și îmbrăcată. Poporul de față dîce, că așa e. Vrednic este lucrătorul de plata sa și cel ce slujesc altarului de la altar trebuie să se hrănescă, dîce s. scriptură. Au D-ta — mă îndrept eu către predicator — nu primesci nimica, că umbli pe aici? Mie îmi plătesc din dragoste, pe când popii, decî bietul om nu pôte plăti, îl eșecuează, dîce el.

Cum ar putea exista o societate, dîc eu, decî nu ar avea anumite reguli și legi, cărora fie-care membru al ei să fie dator a-se supune? Ore statul, ca atare, cum ar putea exista, decî numai acela ar plăti darea, care o ar da din dragoste? La foarte mulți pôte dragostea aceea nici când nu s'ar arăta. De aici urmăză, că și preotul cu tot dreptul pôte aștepta să i-se plătescă munca sa, căci precum am amintit, „Vrednic este lucrătorul de plata sa“. Dér să punem cazul, că un om ore-care merge cu diava la lucru la altul și ore după ce i-a lucrat, să nu aibă dreptul de a-l cerca de plată? D-vostre huliți înaintea oamenilor pe preoți și pe mai marii bisericii, cu gândul, ca sămănând neînțelegeri vi-se vor înmulți ortacii de principii.

D-ta în vorbirea de mai înainte ai fost dîs, că niminea să nu-și facă chip cioplit și să se incline lui. Acesta a ținut spre creștini, cari cinstesc s. cruce. Dér propovăduirea aceasta e făcută numai cu planul de a duce în rătăcire pe oamenii mărgniți la minte. Creștinii când se închină înaintea s. cruci, nu se închină nici odată lemnului aceluia, ca unui lemn, fără se închină aceluia, care s'a răstignit pe cruce și prucea o cinstesc numai de aceea, fiind-că prin suferințele de pe cruce a venit mântuirea nemului omenesc. Ea ne

aduce aminte patimile D-lui Nostru Isus Christos.

La aceste nu răspunde nici unul nimica, fără din nou încep a vorbi de rău pe preoții bisericii. Vremea era înaintată binișor, erau 11 ore din noapte! Le mulțămesc pentru-că m'au ascultat, le spun, că nu am voit prin acestea a-le face supărare, fără decî mi-au cerut să-mi dau părerea despre legea lor, mi-am dat-o încă-va, mai ales ca să înțelegă și poporul acesta de față cum judec eu legea pocăiților. Și dându-le noapte bună, am pornit spre cvartir, ajungînd în drum i-am mai auzit cântînd ceva cântare.

Sosind la cvartir mă întrebă femeia pocăitului, că fost-am și eu acolo la „imăhaz“? Îi spun, că am fost și vorbind cu ea despre pocăiți, o întreb, că ea nu e pocăită? Ea îmi dîce, nu sunt! Tot a dîs soțul meu, să mă dau între pocăiți și eu, dér am dîs, că nu-mi voi lăsa legea părinților mei și pe popa meu.

Dér ce plată plătesc ei pocăiții la popa lor? o întreb eu. În fie-care lună, îmi spune ea, plătesc fie-care pocăit la popa lor 40—50 cruceri, decî în o casă sunt 4—5 persoane pocăite, atunci de fie-care persoană se plătesc deosebit, afară de aceea cu privilegiul întrunirilor din „imăhaz“ fie-care pune bani în tăier. Dér decî cutare-va nu ar plăti pe motiv, că nu-i are, ce ar face cu el? o întreb eu. Acesta nu se întimplă, îmi spune ea, pentru-că fie-care face ce pôte și se grijesc să aibă cu ce plăti la vreme. Ei dîc și aceea, că nu bîu vinars, acesta e și drept. Dîc apoi, că nu înjură. Dér eu cu urechile mele am auzit pe un pocăit suduindu-și copilul cu vorbele: „Să-ți ia dracul sufletul!“ Acesta e destul de mare vorbă. Așa m'a răspuns femeia pocăitului, la care am fost în cvartir. Aceștia am creșut de bine a le da în vilag, precum mi-au rămas în minte, pentru-ca cei cărora nu li-s'a dat prilej de a-i auzi pe pocăiți, să aibă încă-va cunoștință despre învățăturile lor.

Vasiliu Dumitraș,
inv. gr. cat.

De la „Asociațiunea

pentru literatura și cultura poporului român.

Organisarea prelegerilor economice.

Comitetul central al „Asociațiunei“ a adresat direcțiunilor despărțămintelor „Asociațiunei“, următoarea circulară:

În vederea trebuinței foarte simțite de a înmulți cunoștințele economice ale poporului nostru agricultor și astfel a înfluița asupra ameliorării situațiunii lui materiale și a-l face mai harnic în lupta tot mai aprigă ce ne așteaptă pe terenul cultural, — comitetul Asociațiunei în ședința sa de la 12 Decemvrie crt. a decis să începă lucrările de organizare a prelegerilor economice deja în decursul anului 1906, conform programei următoare:

1. Se vor ține în decursul anului 1906 prelegeri în 20 despărțăminte ale Asociațiunei, distribuindu-se suma de cor. 2000 — votată spre acest scop în 20 de părți egale de câte cor. 100.—

2. Prelegerile se vor ține în serii și nu numai într-o singură comună.

Comunele în cari se vor ține prelegerile au să fie designate de comitetele cercuale ale despărțămintelor, cari vor trebui să fie cu deosebită considerare la împrejurarea, că comunele designate în scopul prelegerilor să fie îndeosebi dintre acelea, unde până acum nu s'au ținut nici adunări de despărțămînt, nici prelegeri populare, și astfel Asociațiunea nu e cunoscută acolo nici după nume.

Se va mai avé în vedere situațiunea scăpătată a comunelor și neapărata trebuință de a se face ceva pentru povățuirea locuitorilor lor pe calea progresului în cele economice.

3. Ca conferențiarî se vor angaja specialiștii noștri pe terenul agriculturii, între cari și învățătorii, cari s'au calificat în timpul din urmă în: pomărit, vierit, stupărit, etc.

4. În scopul angajării acestor persoane, comitetul central va adresa un apel către direcțiunile și comitetele cercuale ale despărțămintelor și — prin mijlocirea presei — către toate persoanele cu ore-care pregătire teoretică și practică pe teren

agriculturii, pentru-ca să-i stea întru ajutor la rezolvirea importantei pobleme a prelegerilor economice.

Cei-ce vor dori să conlucre la ajungerea scopului numit, au să se înștiințeze comitetului central al Asociațiunii — prin direcțiunea despărțămîntului căruia aparțin — până la 15 Ianuarie n. 1906.

În înștiințare vor avé să arete cualificațiunea economică de care dispun, eventual publicațiunile economice ce au scris și prelegerile economice cari le-au ținut până acum, ori apoi dovești despre aranjarea de grădini școlare, pepiniere de viță și de pomi, stupării etc.

5. Comitetele cercuale vor recomanda petițiunile, cari le vor afla demne de recomandare, fiind îndeosebi cu considerare la împrejurările speciale ale despărțămintelor; pentru-că, bine să se noteze, într'unele despărțăminte se va simți mai mult lipsa de cunoștințe referitoare la cultura pămîntului și a vitelor, într'altele referitor la cultura pomilor, într'altele referitor la cultura legumelor și ér într'altele referitor la cultura stupilor, etc.

6. Prelegerile vor trebui lucrate sau cel puțin schițate prealabil și transpuse comitetului central spre revizuire.

Comitetul își rezervă dreptul a publica prelegerile mai reușite în revista „Transilvania“ sau în „Biblioteca populară a Asociațiunei“.

7. Comitetul central va remunera fie-care preleger economică cu maximum de cor. 10.— în contul diurnului și speselor de călătorie.

8. Tote prelegerile se vor ține sub presiul unui delegat al comitetului cercual. Spre acest scop fie-care membru al comitetului cercual va avé să presideze câte o prelegere-două, pentru-ca nu unii din ei să fie prea împovărați.

9. Se va face propagandă, ca să participe la aceste prelegeri și popor din comunele învecinate.

10. Cu ocaziunea acestor prelegeri să se distribuie și cărți economice și să se înființeze biblioteci și agenturi ale Asociațiunii, ca astfel pe urma prelegerilor să rămână și ceva real și pe această basă să se pôta clădi mai departe.

11. Comitetul central să pună la dispoziția despărțămintelor statutele și regulamentele necesare în număr de ajuns, cum și câte un exemplar din toate numerele bibliotecii sale populare, eventual și alte cărți, pentru-ca prin acestea să se pôta pune basă bibliotecilor populare în toate comunele, unde se țin prelegerile economice.

12. Este de dorit, ca comitetele cercuale să procure și ele, pe cât posibil, din mijlocele proprii, din donațiuni, etc. un număr ore-care de cărți potrivite pentru popor, ca și pe această cale, rînd pe rînd, să se ajute augmentarea bibliotecilor populare în comunele unde se țin prelegeri economice.

13. Mai departe este de dorit, ca direcțiunile și comitetele cercuale ale despărțămintelor să stăruie a crea și din partea lor fondurile necesare, pentru-ca seria prelegerilor economice să se pôta ține într-un număr cât mai mare de comune.

14. Este de dorit, ca prelegerile să se țină liber, nu cetite, și în mod cât mai practic.

Spre acest scop tot ce se pôte arăta și experimenta să se arete și experimenteze, așa s. e.:

a) Referitor la cultura pămîntului se vor arăta diferitele soiuri de mașini și rechizite agricole, și unde se pôte, se vor pune și în lucrare, ca cei presentîi să se pôta convinge de avantagiile lor.

b) Tot așa se va proceda la prelegerile despre pomărit, arătînd cum se face în realitate sămînatul pomilor, strămutarea, altoirea și formarea coronei lor, etc.

c) La cultura viei se vor arăta d. e. cum se face rigolarea pămîntului, altoirea viței, etc.

d) La cultura legumelor se va arăta diferitele soiuri de sămînte mai alese și înșăși exemplare din legumile cele mai frumoase și mai rentabile, etc.

e) La stupărit se vor arăta s. e. coșurile sistematice, diferitele soiuri de rechizite și mașini practice și așa mai departe se va proceda și referitor la alți ramii agriculturii.

15. Despărțămintele, cari dispun de schipticône, vor fi rugate să le pună și în serviciul prelegerilor economice.

16. Comitetul central își va da concursul său pentru procurarea de diapozitive cu caracter economic din suma ce eventual nu va puté fi distribuită, conform acestei programe, în scopul prelegerilor economice.

Comunicînd onoratelor direcțiuni această programă de acțiune, le rugăm să binevoiescă a lua — cu ajutorul comitetelor cercuale — toate dispozițiunile necesare pentru-ca prelegerile să se pôta începe cât mai îngrabă.

Îndeosebi le rugăm:

1. Să ne propună drept conferențiarî persoane probate și conșciențioase.

2. Pe basa programei generale să compună programa specială pe sama despărțămîntului, stabilind comunele în cari să se țină prelegerile, timpul când să se țină și anume, cari membrii ai direcțiunii să presideze diferitele conferențe (prelegeri).

3. Atât recomandarea conferențiarilor, cât și programa amintită în punctul precedent să ni-se prezenteze până la 15 Ianuarie n. 1906.

4. La alegerea despărțămintelor cărora li-se va distribui suma de câte cor. 100.— în scopul prelegerilor economice, se vor avé în vedere:

a) conferențiarîi destoinici ce se vor anunța din diferitele despărțăminte;

b) concursul ce ni-l vor pune în vedere direcțiunile și comitetele cercuale întru executarea programei; anume: prin firma voință de a organiza biblioteci și agenturi populare în comunele unde se vor ține prelegeri, cum și prin angajamentul de a face câte ceva și din partea lor pentru augmentarea bibliotecilor ce vor înființa, etc.

De-odată cu rezoluțiunea, ce se va da despărțămintelor, li-se vor trimete și statute și regulamente, cum și publicațiunile de cari Asociațiunea dispune, în scopul de a pune basă bibliotecilor populare.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în Sibiu la 12 Decemvrie 1905.

Iosif Sterca Șuluțu, Ioan I. Lăpădat,
president. secretar II.

ECONOMIA.

Bivolilele.

(Fine.)

Laptele bivolilelor e mai gras și mai nutritor, ca al orî-cărui animal de casă. Căldura de peste vară n'are nici o înrîurîntă asupra lor, pe când la vacile cele albe de căldură prea mare, laptele se subție și învinețesc.

Economii aceia, cari țin în economia lor câte două bivolițe, pe lângă aceea că își pot lucra tot lucrul câmpului cu ele, decî se mai întimplă ca să fie și fătate amîndouă și tot-odată bune și de lapte, apoi acela atîta lapte pôte mu'ge de la ele, încât își pôte îndestuli o casă de 8—10 membrii nu numai cu laptele de lipsă, der mai pôte alege și unt foarte mult, apoi mai pôte face și brînză, așa că un econom cu 20—30 de oi pôte numai să-l pismuiască, de ore-ce nu are atîta de dulce în casă peste anul întreg, ca cel cu două bivolițe fătate.

De ore-ce bivolițele au pîrul foarte rar, ele sunt tare simțitoare la frig. De aceea trebuie ținute peste iarnă în grajduri bune și călduroase. Pe timpul gerurilor prea mari, nu e bine a le scote din grajd și a le prinde la jug și a merge cale mai

îndepărtată cu ele, de ore-ce în asemenea casuri le pot degera țitele.

Se întâmplă une-ori, că laptele de bivoliță are un miros și un gust nu tocmai plăcut. Acesta provine de acolo, că înainte de muls nu se prea spală ugerul destul de bine. Pentru delăturarea acestei scăderi, se recomandă spălatură ugerului înainte de muls, vara cu apă rece, iar iarna cu apă ceva mai caldă.

La bivolițele bune de lapte, ugerul și țitele sunt mai bine dezvoltate, ăr la cele mai rele de lapte, sunt mai puțin dezvoltate. De altcum e pe deplin constatat, că bivolițele nu au ugere așa mari, ca vacile cele albe, ăr pentru aceea totuși dau lapte destul, ba unele dau mai mult chiar și decât cele albe.

Bivolițele sunt mai pricepătoare, ca vitele cele albe. De aceea ele apoi și ascultă mai bine și la jug și nu le trebuie atâta bătae, după cum îndatinăză a întrebuița unui economi față de ele, fiind-că au un mers mai greoi și mai domol. După economul pe care-l cunosc, merg de multe ori și fără biciu. Cu bățiile prea dese se învață numai cu nărav, apoi spărioase și îndărătnice.

Cu deosebire la muls, trebuie să tractăm blând cu bivolițele, căci la din contră nu ne lasă laptele, ba une-ori când sunt tare mănioase, nu-l lasă nici chiar la viței. Dacă voim ca bivolițele să ne dea lapte și fără de vițel, atunci trebuie să le învățăm, încă de când fată pentru prima dată, ca mai întâiu să le mulgem noi, apoi se slobodim vițelul la supt. În modul acesta se pot deda apoi, ca să ne lase laptele și fără vițel.

De pe unele locuri se aud plângeri din partea economilor noștri, că partea cea mai mare a bivolițelor fată mai cu sēma boi. După mai multe cercetări și ispitiri s'a putut constata, că de regulă acele bivolițe fată boi, cari se gonesc cu tăurenii tineri între 2—4 ani, pe când acelea, cari se gonesc cu tauri mai bătrâni, de regulă fată vițele.

Imprejurarea această, că la cele mai multe sate se află mai cu sēma tauri tineri, cari după cum am vădit, dau apoi nascere tot cam la viței de partea bărbătescă, vine de acolo, că unii din taurii mai bătrâni de regulă se învață cu nărav de împung, din care cauză apoi trebuie beliiț sēu vinduți și înlocuiți cu de cei tineri.

Ca să nu se mai pōtă întâmpla aceasta, pe unele locuri primăriile comunale au venit la acea idee nimerită, ca să concēdă îngrijitorilor de tauri, ca să-i învețe și prindă și la jug. În modul acesta nu numai că devin mai blândi, ăr nici chiar năravul de a împunge nu-l mai capētă. Astfel apoi, se pot întrebuița mai mulți ani la gonit.

Ioan Georgescu.

MULTE ȘI DE TOTE.

● Critică japoneză despre femeile engleze.

Critica unei artiste japoneze ce se află de-cât-va timp la Londra, e interesantă, pentru-că cele ce observă ea despre femeia engleză, se potrivesc și la celelalte europene.

Ecă ce dice M-me Mackino: Londonezele (bine înțeles nu tōte) au o fisio-nomie atât de frumoasă și sunt atât de grațioase, încât trebuie să regreti urita lor ținută. Cătreer adese-ori strădile acestui Babilon modern și observ cât sunt de slăbice. Brațele sunt lipite de corp, cōtele ies proeminente îndărăt. Când engleza vrea să-și aranjeze rochia, o smucește cōmână atât de tare, încât își schimbă echi-

librul cu totul. Aici tōtă lumea nu numai cea care are de lucru, și e ocupată peste măsură, ci și cealaltă, tōți sunt fōrte zoriți și preocupați. Când cumpără câte ceva prin magazin, femeile le duc ele singure acasă, alergând cu capul înclinat înainte ca și cum ar arde de dorința să mai vadă și acasă ce lucruri frumoase au cumpărat. Din cauza pachetelor ele își pierd eleganța ținutei lor.

Femeile din patria mea nu se grăbesc nici odată, ele sunt liniștite. Femeia engleză e prea sclavă a modei. Ea imităză pe femeia franceză, fără să bage de sēmă, că ce pōrtă o parisiană nu pōte să pōrte o londoneză.

Cu deosebire găsesc, că sunt de tot urite mânecile cele scurte, cum le pōrtă acum femeile engleze. Ele, femeile engleze au aerul să dică: Veți, acum mi-am suflecat mânecile, sunt gata să încep a frământa.

Ce e însă admirabil la femeia engleză, e pasul ei sigur și firm. În Japonia ar sta rău unei femei japoneze să umble pe stradă așa înțepat: femeile nōstre umblă cu ochii privind jos cu modestie. Ele se mulțumesc să fie femei și să nu-și iau aer de bărbat.

Cele mai mari vapōre din lume.

Problema comunicațiunei pe apă a omenirii este cea mai veche și grea de rezolvat în privința iutelei. Căci rezistența ce opune un vas la slobodire în apă este fōrte mare și această rezistență crește cu atât mai mult, cu cât voim a spori iute-lile vaselor.

Problema care s'a impus diferitelor companii de vapōre transatlantice (paqueboturi) este de a scurta timpul voiajului între Europa și America și a-l face cât se pōte mai plăcut.

Cea dintăiu s'a obținut prin perfecționarea mașinelor și a doua prin frumusețea și confortul acestor vapōre.

Astfel compania „White Star line” a lansat în Ianuarie 1899 în Portul Belfast, vaporul „Oceanic”, care întrece în dimensiune și putere cele mai mari vapōre construite până acum.

Cel mai celebru vapor prin dimensiunile lui, s'a construit în 1853 în Angli-tera de către Brunel; vaporul era de 210 metri lung, 25 lat, cu o capacitate de încărcare 22.500 tone și se putea îmbarca pe el 4000 persoane. Avea 2 împingătoare; (propulsore) o elice în spate mănăta de 1600 cai aburi; șese catarge îmbrăcate cu pânze, îl slujea ca să întrebuițeze și puterea vânturilor, când acesta era favorabil.

Ca mijloc de salvare avea de o parte și de alta câte un vapor de 30 metri lungime cu mașini de o putere de 40 cai aburi.

Acest paquebot a costat 16 milioane franci și era destinat a transporta în Oceania emigrați Europeni. Din nenorocire acest vapor uriaș supra-numit „insula plutitoare”, nu putē intra în nici un port, ăr după ce a servit la așternerea cablului electric sub-marin în 1865 pe fundul oceanului, pe o lungime de 2400 klm. între Europa și America, fū stricat în 1891.

Oceanicul întrece în dimensiuni pe Great Eastern, căci are 215 m. lungime 28.500 tone capacitate de încărcare, și o putere mult mai mare, de 45.000 cai aburi împărțiți la 3 mașini de câte 15.000 cai acționând fie-care câte o elice în loc de 2600 cai, cât avea în total Great Eastern.

Iuteța de deplasare ajunge la 23 noduri 42 klm. pe oră.

Puterea necesară în cai aburi nu crește, proporțional cu sporirea iutelei, căci la un mers cu 10 noduri pe oră 18 klm. mașinile nu celtuesc decât puterea de 1700 cai aburi și trebuie 8500 cai spre a face 7 noduri mai mult pe oră și 18.000 spre a face 22 noduri pe oră cu același vapor și în aceleași condițiuni.

„Călimdarul Plugarului”.

În editura Tipografiei A. Mureșianu, Brașov, a apărut **Călimdarul Plugarului pe anul comun 1906.**

„Călimdarul Plugarului” este de rîndul acesta mai bogat atât ca estensiune, cât și ca conținut. Primirea bună ce a avut-o și până acum acest calendar în tōte păturile poporului nostru, este o dovadă, că împlinesc un scop frumos și folositor prin năsuința de a da, în afară de partea strict calendaristică, multe și frumoase cunoștințe din sfera economiei casnice și de cāmp, din sfera culturii animalelor, și plantelor diferite, și povește instructive. An de an „Călimdarul Plugarului” a urmat acest sistem, îngrijind, firesc, și de partea literară și distractivă.

Anul acesta „Călimdarul Plugarului” cuprinde, cum am dis, în afară de partea calendaristică (cele 12 luni ale anului), diferite îndrumări și însemnări privitoare la taxele postale pentru telegrame și epistole, taxele pentru pachete și pentru port-tarif după greutate; regulile ce sunt de observat; despre timbru, compoziție și taxe pe documente etc. etc. Publică apoi călimdarul lista tērgurilor din Ardeal, Bănat, Tēra unghurească și Bucovina, după datele oficiale din nou îndreptate și publicate de ministerul ung. de comerț. Numele localităților sunt aranjate atât după alfabet, cât și după lunile din an.

Partea economică bine îngrijită, are următoarele articole: Cultura grāului; Importanța și folosul pomăritului; Apărarea animalelor și pomilor; Îngrijirea și gunoarea fēnațelor; Oțetul; Bōiele porcului; Pășunatul vitelor; Crescerea și cultura cailor; Oule și întrebuițarea lor; Vin de vișine.

În partea literară: „Plugarii” și „Oltul”, poezii de mult apreciatul nostru poet tînăr Octavian Goga; o prea frumoasă „Povește a suferinței”, de Röder, trad. de A. Paul; o drăgălașă poezie „Ghiocelul” de Ecaterina Pitiș; „Omenii isteți”, o hazlie povestire, din colecția de povești populare a regretatului I. P. Reteganul.

Urmēză 4 ilustrațiuni, reprezentând pe Togo, Rosdestwenski, Linevici și Oku, comandanți pe uscat și pe mare în războiul ruso-japonez, cu o scurtă însemnare asupra activității lor în acel război.

Se publică apoi Povește instructive, Glume și Diverse.

Cei-ce doresc a avē acest calendar în casa și pe masa lor, se grăbescă a-l procura dela tipografia și librăria A. Mureșianu, Brașov. Un exemplar costă numai 40 bani (filieri) plus porto postal de 10 bani. La comande se se indice esact localitatea și posta ultimă.

Abonaților diarului nostru, cari voesc să aibă acest Călimdar, li-se va trimite cu prețul de 40 bani franco.

Nu este mijloc de tāmăduire mai cu efect contra durerii de dinți și cap, ca crucea duplă electro-magnetică R. B. Nr. 86.967 a d-lui Albert Müller (Budapesta, V. Vadász-utca 42/A.E.). Acest fapt îl dovedește și următōrea scrisōre de mulțumită: Prea stimate d-le Müller! Binevoiesc a-mi trimite și mie o cruce de aceea, de care comandasem înainte cu o lună pe sēma soției mele, căreia atât de mult îi folosi, încât durerile de dinți și de cap, de cari mai înainte era chinuită, au încetat. Zilnic vin la mine curioși și mă întrebă despre efectul minunat al crucei d tale. Te rog deci și-mi trimite încă o cruce, de ore-ce și eu sufer de aceleași dureri ca nevasta mea, avēnd nădejde, că și mie îmi va ajuta. Cu deosebită stimă Alexandru Holzschuh. (Bukin, com. Borș).

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Avis.

Subscrisul face cunoscut, că pentru fiul sēu Andrei Deju junior nu ia nici o răspundere și nu plătesc nimica pentru el, deore-ce a părăsit casa de un an de zile.

Ioan Deju,
ca tată.

1—2.2007.

Căutăm spre cumpărare
păduri, moșii, fără a lua în considerare cantitatea și calitatea pădurilor; cumpărăm mai departe mine, antichități de aur și argint, și alte obiecte de valōre istorică. — Informații se pot lua dela
Agentura de întreprinderi comerciale
„UNIO”
în BRAȘOV, Strada Porții Nr. 16.
„UNIO”,
Agentură de întreprinderi comerciale
Brașov, Strada Porții Nr. 16.
(1997,1—2.)

Din cauza bogatului asortiment și Confecțiuni de Dame **vind haine** de bărbați, adulți, copii,

cu prețuri fōrte scădute.

În deposit se află 200 Jachete, care mai nainte costau 26 fl. acuma numai 6 fl.

Mē rog de o cercetare numărōsă.

2—6

I. ASCHER

Brașov, Strada porții nr. 11. (Vis-à-vis de I. Sabadeaanu.)

Abonați „CALICUL”

ziar ilustrat humoristic și satiric

cu prețul anual ordinar de 6 cor. pentru străinătate 7 franci.

Calicul e scriptura adevărului. Deviza lui: „Ris cu ori-ce preț”

Publică numai articoli originali de cuprins interesant, cari zeci de ani își păstrează valōrea.

Abonament extraordinar redus la 4 corōne pe an.

Pentru: Studenți de ori-care categorie, învățători și învățătoare, meseriași, militari dela tenente în jos.

Numerii singuratici, inclusive cei de probă, costă 50 filieri.

Abonamentele se adresēză la Sibiu (Nagyszeben) către

Administrația „Calicului”.

LIBRĂRIA W. KRAFFT ÎN SIBIIU.

Calindare pe anul 1906.

„Amicul Poporului” de I. Popovici. Prețul 60 fl., cu trimiterea francată 70 fl.
„Posnașul”, umoristic. Prețul 50 fl., cu trimiterea francată 60 fl.
„Săténului”. Prețul numai 25 fl., cu trimiterea franco 30 fl.
„Cu litere cirile”. Prețul 40 fl., cu trimiterea francată 45 fl.

Calendare din România:

„Minervei”. Prețul 1.25, cu trimiterea francată 1.45.
„Lumea ilustrată”. Prețul 1.30, cu trimiterea francată 1.50.
„Almanachul folositor”. Prețul 1.30, cu trimiterea franco 1.50.
„Pentru toți fiii rom.” Prețul 1.25, cu trimiterea franco 1.45.
„American” sau „Bloc”. Prețul 80 fl., cu trimiterea francată 1.—.

Cărți potrivite pentru dar de Crăciun.

Biblia Testamentului vechi și nou, 50 icone în colorii cu text la fie-care iconă. 4° mic. Frumos legate cor. 4.
Aceste icone, foarte frumos executate, sunt făcute nu numai pentru copii, ci și pentru oameni mari, sunt o adevărată mângâiere și bucurie.
Cărți de icone cu totul nou și confecționate cu deosebită eleganță în chromotipie:
„Mulle de tôle”, cu numeroase icone și cu text explicativ pentru copii mai mici; 6 foi, format 8° mare, cu învelitoare drăgălașă, cor. —80.
„Animale domestice”, cuprindând o serie de animale domestice, format 4°, 8 foi, în scărțe tari, cor. 1.50.
„Din grădina zoologică”, cu cele mai însemnate animale sălbatice, format 4°, 8 foi, în scărțe tari cor. 1.50.
„ABC pentru fete și băieți”, } toate patru cu text expl.
„Alfabetul”, } (construcț. proverbe și cu-
„Abecedarul copiilor”, } vinte) în format 4°, cu câte
„Moșia”, } 8 foi à cor. 1.40.
„Cele 10 pisicuțe”, } cuprind două basme ilustrate cu chi-
„Cele 6 lebede”, } puri foarte drăgălașe și cu un text
potrivit priceperii copiilor mai mari, format 4°, cu 8
foi à cor. 1.40.
Cinci-deci de Istoriore morale pentru băieți și băiete de
amicul pruncilor F. H., cu 6 chipuri colorate 8° mic,
127 pag., în legătură frumoasă cor. 1.—.
Florescu, G., Limba florilor de amor și amicitie, cadou
pentru toaletă, dedicat junilor și junelor. 64 pagini
legat cor. —60.
Florescu, I. C., Limba florilor, Simbolică naturală a
celor mai favorite flori. Umătă de câte-va poezii alese.
Leg. de lux cor. 1.—.
Album de broderii și țesături românești. Compus și editat
de Minerva Cosma, cor. 16.—.

Cărți mai nouă:

Căntece de copii și jocuri, de Dr. A. Bogdan-Hoya. —32.
Călătoriile lui Gulliver, de Swift. 1.50.
Dicționar român-german de S. P. Barcianu, legat 7.60,
broș. 6.—.
Dicționar german-român de S. P. Barcianu, leg. 10.—,
broș. 8.—.
Popovici T., Dicționar de muzică, cu mai multe ilustr.,
broș. 2.50, leg. în pânză cor. 3.—.
Bunea Dr. A., Amintirea lui Cipariu. —.50.
Iorga, Istoria Românilor în chipuri și icone. 2.50.
Kalinder, Din viața romană. 4.—.
Stefulescu Alex., Gorjul istoric și pitoresc cu harta Gor-
jului. 6.—.
— Mănăstirea Tismana. 4.—.
Agricultura rațională de Dr. G. Maior. Manual complet
pentru usul școlilor speciale și de consultat pen-
tru agricultorii practici:
Partea V. Ippologia sau Zootehnica specială
a cailor, cor. 5.—.
Partea VI. Crescerea, îngrijirea și utilizarea por-
cilor, cor. 3.—.
Colescu L., Harta figurativă a produselor agricole, ani-
malelor domestice și pădurilor din România. Cor. 3.—.
Moga V. S., Cultura albinelor. 3.—.
— Îmbunătățirea cailor și vitelor în România. 1.50.
Anghel, În grădina, poem. 3.—.
Carmen Silva, Pe Dunăre, novele. 1.—.
— În luncă, novele. 1.—.
Cioban Maria, Poesii. 1.—.
Ciura A., Visuri trecute, novele. 1.—.
Cosbuc G., Fire de tert Versuri. Ediț. III. 2.50.
— Dintr'ale neamului nostru. 1.—.
Csato Dr. Ludovic de, Câte-va pagini, broș. 1.—, leg. 2.—.
Gorun I., Robinson în țara românească. 2.50.
— Taina a șasea. 1.50.
Iosif St. O., Din zile mari. Poem istoric. 2.—.
Turgueneff I., Un cuib de nobili. —60.
Zola E., Bestia umană. 2.50.
Ipan A. L., Pețitorii, comedie popor. în 1 act. —20.
Boila Dr. R., Dreptul de alegător la alegerea deputaților
dietali. —50.
Ciato A., Note și reflexiuni la sit. polit. a Românilor. 1.—.
Maniu Dr. C., Considerațiuni asupra import. activit. polit.
naț. 2.—.
Cosma Minerva, Modele de cusături românești. Caietul I.
cor. —50; II. cor. 1.—.
Gorki Maxim, În temniță, note de închisoare. —50.
Lăpădatu I. I., Banca Austro-Ungară. 1.—.
— Studii de contabilitate. —50.
— Efectele publice. 1.—.
Popp Genst., Băncile române din Transilv. și Ung. —50.
Viciu Al., Limba rom. poporană și dialectul sicilian. —60.
Vojen Al. P., Carmen Silva, studii critice. 1.50.

(1991), 2—3.

Primul stabiliment
de văpsitorie artistică cu abur și
spălătorie chimică.
FABRICA, Str. nășipului Nr. 1/a.
Biroul principal str. Hirscher Nr. 3.
(Vis-à-vis de sala de concert.)
Se recomandă pentru văpsit Garde-
robe de dame, bărbați, întregi ori des-
făcute, asemenea și pentru curățit.
Cu totă stima:
W. Körner.
61—100.(1890)

500 fl. plătesc celui ce va
durere de dinți, ori îi va
mirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți
a lui Bartilla, o sticlă 70 bani.
(Pentru pachetare și expe. franco 96 fl.)
Eduard Bartilla-Winkler
VIENA, 19/1., Sommergasse 1.
Să se ceară pretențiunea apriat apa
de dinți a lui Bartilla. Denunțări de
falsificare vor fi bine plătite. La locu-
rile, unde nu se poate căpăta, trimis 7
sticle cu 5 cor. 20 fl. franco
Se capătă în **BRAȘOV** la farmaciile:
V. Roth strada Orfanilor nr. 1, Neustädter pla-
ța Franc. Iosif Jekelius, Stenner Str. Porți 21.
Obert Blumena la Victor Klela farm. Coróna.
Eduard Kugler Brașovul vechiu.

Coróne
și mai mult
câștig pe zi
dela
Societatea de tricotaș mecanic
cu lucrători de casă.
Se caută persoane de ambele sexe pentru
lucru de împletit pe mașina noastră. —
Lucru simplu și iute, peste tot anu în casă
Nu este de lipsă cunoștință specială. — De
părțarea n'are nimic de a face, căci noi vin-
dem lucrul. — Adresa:
Hausarbeiter-Strickmaschinen-Gesellschaft
THOMAS H. WHITTICK & Co.
Prag, Petersplatz 7—605.
TRIEST, Via-Campanile 13—605.

Univ. Med. Dr. ARTHUR KENYERES de Bazéd, medic.

Spirt vindecător (Heil-Franzbrantwein)

din fabrica de Cognac-, Rum- și Liqueur

— a D-lui Kenyeres, Brașov (Scheiü). —

Intre multe atestate din partea autorită-
ților medicale, a căror originale se pot vedé
ori și când în birou fabricii din partea unui
dintre cei mai mari învățați din patria noastră
a D-lui Dr. Anton Genseric de Szepes-Szombat,
consilier c. r. și prof. public ord. la Universi-
tatea din Budapesta, are următorul cuprins:

Se capătă în toate prăvăliile, farmacii. Depozite precum și în fabrică cu
prețurile de concurență cunoscute, în sticle mici și mari. În interesul propriu,
P. t. cunșumenți să se ferescă de imitație a acestui „Heil-Franzbrantwein”.

Eticheta și sticla sunt legal apărate, fie-care sticlă este provădută cu instrucție medicală.
8—10 1974

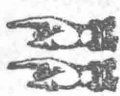
Budapasta; în Iunie 1905.
Spirtul vindecător al D-vostă l'am folosit
cu cel mai bun succes la casuri de paralizie
difterică și Reumatism, mam convins că se pō-
te folosi cu bun succes la toate casurile, unde
p nă acuma s'au folosit franzbrantwein a lui
Brazai.

Institut indigen!

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA”

SIBIIU, Strada Cisanădiei nr. 5.

Fondată la 1868.

Edificiile proprii.

Primesce în condițiuni favorabile:

usigurări contra focului și exploziunilor,
asigurări de viață și de rente viagere,
usigurări contra furtului prin spargere,
asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane coróne.

Despăgubiri prestate 7 milioane coróne.

Fmduri de rezervă și garanție 2 milioane coróne.

Informațiuni dela Direcțiune în Sibiu și prin agenturile prin-
cipale din Arad, Bistrița, Brașov, Cluj, cum și prin subagenții din toate
comunele mai mari.

Representanța Generală a primei Reuniune
pentru înzestrarea fetelor, Societate pe acții.

Institut de asigurarea copiilor și pe viață.
Fundată 1863. — BUDAPESTA.

Subscrisa Direcțiune are onórea a face cuno-
scut că Representanța Generală a Institutului
nostru pentru Comitetele Brașovului, Făgăras,
Sibiu, Háromszék (Trei scaune), Udvarhely, Ciuc,
Târnava mare și mică dela 1 Decemvre a. c.
a luat asupra-și activitatea cercuală cu
sediul în Brașov firma

KAMNER & JEKELIUS,
magazin mare de ferărie și export în Brașov.

Tóte informațiunile și espicările necesare în
privința asigurărilor pentru copii și viață se pot
lua dela numita firmă.

DIRECȚIUNEA

a Primei reuniuni pentru înzestrarea fetelor
societate pe acții.

institut de asigurarea copiilor și viața.